

2030 Agendaren

Lehentasunen
Euskal Programa

2023ko betetze-mailari buruzko Memoria, Legegintzaldiaren Balantzea, eta 2024rako Lan-plangintza

2024ko otsaila

Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusia

Lehendakaritza – Eusko Jaurlaritza

2030 Agenda
Euskadiren konpromisoa

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Aurkibidea

Sarrera

Lehen zatia. 2023ko betetze-mailari buruzko Memoria.

1. Lan-helburuen betetze-koadroa 2023ko abenduaren 31n.

- 1.1. I. lehentasuna: Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa.
- 1.2. II. lehentasuna: Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza.
- 1.3. III. lehentasuna: Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa.
- 1.4. IV. lehentasuna: Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak.

2. Helburuen betetze-mailaren balorazioa.

- 2.1. Ekimen guztiak martxan daude.
- 2.2. Egutegi-konpromisoak asko bete dira.
- 2.3. Lan-planak jarduera gehigarri berriak eta garrantzitsuak jaso ditu.

Bigarren zatia. Legegintzaldiaren Balantzea.

3. Legegintzaldiaren testuingurua.

4. Legegintzaldiko balantzearen laburpen-taula.

- 4.1. I. lehentasuna: Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa.
- 4.2. II. lehentasuna: Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza.
- 4.3. III. lehentasuna: Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa.
- 4.4. IV. lehentasuna: Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak.

5. Legegintzaldiko balantzearen ondorioak.

- 5.1. Balorazio orokorra.
- 5.2. Hobetzeko lehentasunezko hiru eremu.
- 5.3. Legegintzaldi honetako hiru gertaera garrantzitsu.
- 5.4. Legegintzaldiko ondare nagusia.

Hirugarren zatia. 2024ko Lan-plangintza.

6. 2024rako testuingurua eta helburuak.

- 6.1. Testuingurua.
- 6.2. 2024ko Kudeaketa Planaren helburuak.

7. 2024ko lehen sei hilekorako aurreikuspen nagusiak.

- 7.1. I. lehentasuna: Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa.
- 7.2. II. lehentasuna: Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza.
- 7.3. III. lehentasuna: Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa.
- 7.4. IV. lehentasuna: Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak.

8. 2024ko bigarren sei hilekorako aurreikuspen nagusiak.

- 8.1. Lehentasunezko zeregina.
- 8.2. Trantsizio-lanak.

Sarrera

2030 Agendaren Lehenetasunen Euskal Programa 2021eko ekainaren 29an onartu zuen Eusko Jaurlaritzak. Legealdiko plan hori Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak sustatu du Lehendakaritzatik, GJHekiko konpromisoa sailen eta erakundeen artean dinamizatzeko, koordinatzeko eta bultzatzeko. Programa horrek lau lehenetasun-aratz ezarri zituen: (I) Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa; (II) Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza; (III) Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa; eta (IV) Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak.

Hirugarren lehenetasun-eremuan ezarritako aurreikuspenen artean, zehazki 7.4 puntuan, “Hartutako konpromisoak betetzeari buruzko urteko txostenen aurkezpena” dago. “Irizpideak” atalean zehaztuta dago txosten horiek “bi zati izango dituztela: lehenengoan, hartutako konpromisoen betetze-mailari buruzko memoria jasoko da; bigarrenean, berriz, kudeaketa-plan bat sartuko da hurrengo urte bakoitzerako”. Era berean, ezartzen da 2024ko lehen seihilekoan “Legegintzaldiko memoria” egin eta aurkeztu behar dela.

Kontuan hartuta Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeak eta Legegintzaldi honen amaiera 2024ko udaberrian izango direla, dokumentu honek aipatutako hiru aurreikuspenak bilduko ditu. Lehenik eta behin, 2023ko betetze-mailari buruzko Memoria aurkeztuko du; bigarrenik, Legegintzaldiaren Balantzea aurkeztuko du; eta, hirugarrenik, 2024rako Lan-plangintzaren proposamena planteatuko du.

Betetze-ariketa, memoria eta urteko eta Legegintzaldiko jardunaren balantzea osatzeko, 2030 Agendaren urteko Jarraipenerako Borondatezko Txostenak Nazio Batuen Erakundean aurkezteko diziplina jarri zen abian 2018an. Txosten horiek egiten eta aurkezten dituen lehen estatuz azpiko gobernua da Eusko Jaurlaritza. Lehenengo ediziotik orain arte, sei argitaratu dira etenik gabe.

Dokumentu honek hiru zati ditu. Lehenengoa, 2023ko betetze-mailari buruzko Memoria, bi puntutan egituratuta dago: 2023ko lan-helburuen betetze-etaula eta balorazioa. Jardunaren egutegiaren garapen-maila laburbiltzen duen koadroa hiru zutabetan antolatzen da. Lehenengoak, *Lan-helburuak* izenekoak, aztergai den aldirako ezarritako aurreikuspen bakoitzaren enuntziatua gogorarazten du. Bigarren zutabeak, *Jarraipena* izenekoak, ekintza bakoitzaren garapen-maila deskribatzen du. Eta hirugarrenak, *Betetzeak*, gauzatze-maila zehazten du eta, beharrezkoa denean, egutegiaren doikuntzak zehazten eta arrazoitzen ditu. Balorazio hori osatzeko, 5 mailatan sailkatzen dira 2023ko abenduaren 31ko aurreikuspenak: % 20, % 40, % 60, % 80 edo % 100.

Bigarren zatiak Legegintzaldiaren Balantzea eskaintzen du, hiru puntutan egituratuta: Legegintzaldiaren testuingurua; Legegintzaldiaren balantzearen laburpen-etaula; eta Legegintzaldiaren balantzearen ondorioak. Ondorioen azken puntu horrek lau atal ditu: Balorazio orokorra, Hobekuntza-eremuak, Legegintzaldi honetako hiru mugarri nabarmen eta Legegintzaldiko ondare nagusia.

Dokumentuaren hirugarren zatiak 2024rako Lan-plangintza aurkezten du, kontuan hartuta urte honen barruan hauteskunde-prozesu bat gertatuko dela eta legegintzaldi berri baten hasiera Eusko Legebiltzararentzat eta Eusko Jaurlaritzarentzat. Hiru puntutan egituratzen da: lehenik, 2024rako Testuingurua eta Helburuak; eta, bigarrenik eta hirugarrenik, Jarduteko aurreikuspenak seihileko.

Dokumentu honek eskaintzen duen balantze kuantitatiboaz eta datu-multzoaz harago, memoria honek, ikuspegi kualitatibo batetik, Eusko Jaurlaritzak gero eta konpromiso handiagoa hartu duela deskribatzen du, gainerako euskal erakundeekin eta eragile sozial ugariarekin partekatuta. 2030 Agenda premia eta aukera da. Euskadiren konpromisoa.

Lehen zatia

2023ko betetze-mailari buruzko Memoria

1. Lan-helburuen betetze-koadroa 2023ko abenduaren 31n

1.1. I. lehenetasuna: Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa

Lan-helburua	Jarraipena	Betetzea
·2030 Agenda Euskadi kontratu sozialaren proposamenaren oinarritzko liburuxka aurkeztea.	·2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozialaren proposamena 2023ko urriaren 2an 80 eragile sozialek baino gehiagok sinatu zuten GJHeK Euskal Aliantza sortzeko akordioa sostengatu duen Adierazpenean islatu da.	·Helburua beteta. % 100.
·GJHei buruzko informazio-eta dibulgazio-kanpaina bat garatzea urtero.	·Udazkenean komunikazio-kanpaina bat egin zen hirugarren urtez. 2030 Agendaren ABCari erantzutea eta zabaltzea izan du hizpide.	·Helburua beteta. % 100.
·2030 Agenda Bonuen programa abian jartzea, 2030 Agenda ezartzeko dibulgazio-eta prestakuntza-ekintzak diruz laguntzeko.	·2023ko otsailaren 22ko Ebazpenaren bidez, 2023ko laguntzetarako deialdia egin zen, 500.000 euroko zenbatekoarekin. 67 erakunderi zegozkien 128 dibulgazio-proiekturi eman zitzaien dirulaguntza.	·Helburua beteta. % 100.
·2030 Agendaren arloko baliabide pedagogikoak sortzea.	·2023an, 2030 Agendari buruzko ikus-entzunezko material bat amaitu da, hasiera batean DBHn erabiltzeko. 2024aren otsailan aurkeztea aurreikusten da.	·Helburua beteta. % 100.
·2030 Agendaren arloko prestakuntza-prozesuei laguntzeko programa prestatzea, Administrazio Publikoko langileentzat, bai eta programa sektorialekin ere, bai enpresetan, bai gizarte-erakundeetan.	·Idazkaritzak ikastaroak garatzeko beharrezkoak ziren gidoiak eta baliabide didaktikoak prestatzen eta egokitzen jarraitu zuen. ·IVAPEkin lankidetzan, "2030 Agenda eta politiken koherentziari" buruzko ikastaroaren bi edizio egin ziren. ·Dibulgazio-prestakuntzako bi eskaintza egin ziren berriro, herritar guztientzat irekiak, eta 1.000 pertsona inguruk parte hartu zuten.	·Helburua beteta. % 100.
·Euskadiko Gazteriaren Kontseiluarekin (EGK) lankidetzaz-esparru bat sustatzea, parte-hartzeari eta inplikazioari dagokienez.	·Idazkaritzak aurrekontu-partida bat eman zion Euskadiko Gazteriaren Kontseiluari, 2030 Agendaren dibulgazio-jardueretan laguntzeko. ·Beste udalerrri batzuetan "Agenda 2030 Gazte Plazan" erakusketa ibiltaria sustatu zen.	·Helburua beteta. % 100.

•Jarduketa gehigarriak

·2023ko uztailaren 4an eta 5ean, EHUren Udako Ikastaroen esparruan, “Garapen jasangarrirako hezkuntza eta kultura” ikastaroa egin zen, Eusko Jaurlaritzako Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak eta EHUK elkarrekin antolatua, UN Etxea eta REDS Garapen Jasangarrirako Espainiako Sarearen laguntzarekin.

·Donostiako Zinemaldiaren eta Eusko Jaurlaritzako Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiaren arteko lankidetzari jarraipena emanez, komunikazio-kanpaina bat garatu zen Zinemaldiaren programaren barruan. Bigarren urtez jarraian, 2030 Agenda Euskadi Basque Country Saria eman zitzaion jasangarritasunaren eta elkartasunaren balioak Garapen Jasangarrirako Helburuen ikur nagusi gisa hobekien islatu zituen filmari. Irailaren 28an eman zitzaion saria “Les Indésirables” filmari.

·Donostiako Zinemaldiaren eta Eusko Jaurlaritzako Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiaren arteko lankidetzari jarraipena emanez, komunikazio-kanpaina bat egin zen Zinemaldiaren programaren barruan. Bigarren urtez jarraian, Agenda 2030 Euskadi Basque Saria eman zitzaion jasangarritasunaren eta elkartasunaren balioak Garapen Jasangarrirako Helburuen ikur nagusi gisa hobekien islatu zituen filmari. Saria, irailaren 28an, “Los indeseables” filmari eman zitzaion.

·2023ko urriaren 2an “Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida” aurkeztu zen. Gida hori Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiaren eta 2030 Agenda Euskadi Foroak parte hartzeko ireki zuen Guneak Ekimenaren arteko lankidetzaren bidez sortu zen. Gida honek mota guztietako erakundeei aukera ematen die barne-kudeaketan GJHehiko konpromisoa hiru fase posibletan sartzeko: hurbilketa-fasea, hastapen-fasea eta sakontze-fasea.

·Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak Erronkak argitalpen-bilduma aurkeztu zuen. Bilduma honen helburua da 2030 Agendak planteatzen dituen erronka handiak ulertzeko eta horiei aurre egiteko argudioak ematea. 2023an bildumaren lehen hiru aleak argitaratu dira:

-Erronkak 1. “Gure Agenda Bateratua eta kontratu soziala berritzea”, Mariano Aguirre.

-Erronkak 2. “Euskadiko belaunaldien arteko harremanen etorkizunari buruzko elkarrizketa eta eztabaida publikoa bilatzea”, Javier Yanguas eta Joseba Zalakain.

-Erronkak 3. “Krisi klimatikoa konpontzeko hiru kontratu”, Victor Viñuales.

Laugarren eta bosgarren zenbakiak 2024ko urtarrilean eta otsailean argitaratuko dira.

·Azaroaren 24an, Eusko Jaurlaritzak, Danobatgroup Taldeak eta Elhuyar Fundazioak 2030 Agendaren Hiztegi Eleaniztasuna aurkeztu zuten, 3.600 sarrerarekin, euskaraz, gaztelaniaz eta ingelesez, eta horien informazioa www.2030agendahiztegia.eus webgunean dago eskuragarri. Hiztegia 2030 Agenda Euskadi Foroaren eta Nazio Batuen eskura jarri da. GJHen lokalizazio-estrategiak indartzeko tresna berri bat da.

1.2. II. lehenetasuna: Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza

Lan-helburua	Jarraipena	Betetzea
·Eragile Anitzeko Foroa eta lehen Lantaldeak eratzea (2030 Agenda Euskadi Foroa)	·2030 Agenda Euskadi Foroa 2021eko azaroaren 9an eratu zen. ·2023an, aurreikusitako bi Osoko Bilkurak egin ziren, eta organo guztiek lau bilera-ziklo egin zituzten. ·Martxoaren 15eko Osoko Bilkuran behin betiko onartu ziren 2022ko Memoria eta 2023ko Kudeaketa Plana, lehenetasunak, lan-helburuak eta organo guztietarako bileren egutegia jasotzen dituenak. Osoko Bilkura horretan aurkeztu zen Lehendakariak Amina Mohammed Nazio Batuen Erakundeko idazkariorde nagusiari eta Europako eta nazioarteko hainbat erakunderi zuzendutako 2030 Proposamena. ·Urriaren 25ean, urteko bigarren Osoko Bilkura egin zen, eta Shipra Narang Suri ONU-Habitatetako Hiri Praktiken Dibisioko zuzendari eta Nazio Batuen Local 2030 Koalizioko arduradunak parte hartu zuen. ·2023aren amaieran, Batzorde Iraunkorrak 2023ko Memoriaren eta 2024ko Kudeaketa Planaren lehen zirriborroa Foroko organoekin eta Lantaldeekin kontrastatu zuen, 2024ko martxoaren 20ko Osoko Bilkuran behin betiko onartzeko.	·Helburua beteta. % 100.
·Euskadi 2030 Guneak Lankidetzako Mahaien proposamena eta programa egitea.	·2022ko otsailaren 7an erabakitako Guneak ekimena, Foroa gizartearen parte-hartzeari eta eragile anitzeko lankidetzari irekitzeko, aukera eman zuen 2023an era guztietako 55 erakundek lankidetzako eta aliantza-prozesuak garatzeko. Prozesu horren ondorioz, urriaren 2an GJHen aldeko Euskal Aliantza aurkeztu zen, "Agenda 2030 Euskadi Gizarte Kontratu baterako" Adierazpenarekin batera. Aliantza honen helburu orokorra erakundeen eta gizarte-eragileen arteko lankidetzako esparruak indartzea da.	·Helburua beteta. % 100.

·Nazio Batuen erreferentziazko foro eta gaikako talde nagusiekin harremanetan jartzea eta horietan parte hartzea.	·Apirilaren 18an sinatu zen Parisen Euskadi ELGAren programara atxikitzea, GJHak eta Garapen Globaleko Agendak hirietan eta eskualdeetan kokatzeko. 2030 Agenda sustatzeko eta ezartzeko politika publikoen ezarpena ebaluatzen duen programa. ·Proiektu horren barruan, abenduaren 11tik 13ra, ELGak eta Galesko Gobernuaren kanpo-ikuskatzaile batek osatutako misio bat jaso zen, 2030 Agendaren ezarpena ebaluatzeko. ·Martxoaren 30ean, Eusko Jaurlaritzak Mark Drakeford Galesko lehen ministroarekin batera parte hartu zuen "Nazioarteko Mintegiaren 4. edizioan. Etorkizuneko metropolia". Edizio honek giza garapen jasangarrirako garrantzia azpimarratu zuen eta Euskadiko esperientzia aurkeztu zen. ·Apirilaren 20an, Eusko Jaurlaritzak Garapen Jasangarrirako Helburuen (GJH) aldeko hiri eta eskualdeei buruzko ELGAren 6. mahaian parte hartu zuen. Mahai hori Eskualdeetako Europako Lantaldeak egin zuen, Bruselan. ·Ekainaren 26an, 2030 Agenda Euskadi Foroa eta Now 2030 Proposamena aurkeztu zitzaizkien egoitza Madrilen duten Nazio Batuen erakunde eta nazioarteko erakunde hauen ordezkariak: UN HABITAT, Munduko Ituna-Global Compact, OIM-Migrazioen Nazioarteko Erakundea, UNICEF, ACNUR, UNRWA eta OIT; baita Kolonbia, Frantzia, Mexiko, Norvegia, Herbehereak, Portugal eta Dominikar Errepublikako enbaxadetako ordezkariak ere. ·Uztailaren 12an, Lehendakariak telematikoki parte hartu zuen High Level Political Forumean, Amina Mohammed Nazio Batuen idazkariorde nagusiarekin batera, besteak beste. ·Irailaren 16an eta 17an, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren idazkari nagusia eta Bilboko alkatea buru zituen Euskadiko ordezkariak batek Nazio Batuen GJHen Goi-bileran parte hartu zuen, New Yorken. Topaketa horretan, Euskadik "GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredua: instituzionalizazio handiagoa, sozializazio handiagoa eta pertsonalizazio handiagoa" aurkeztu zuen. ·Lehendakariak eskerrak eman zituen, bideo baten bidez, Nazio Batuen, Eusko Jaurlaritzaren, Espainiako Gobernuaren, Bilboko Udalaren eta BBK Fundazioaren artean egindako lan partekatuetatik, Local 2030 Idazkaritza Euskadin abian jartzeko. ·Goi-bileran hainbat topaketa instituzional egin ziren, besteak beste, honako hauekin: Maimunah Mohd Sharif, UN Habitatego zuzendaria eta 2030 Koalizioaren arduradun nagusia; Eric Adams, New Yorkeko alkatea; Espainiako Enbaxadako, Regions4ko edo CGLUko ordezkariak.	·Helburua beteta. % 100.
--	---	--

•Jarduketa gehigarriak

·I. eta II. Topaketak egitea. 2022ko abenduko bileran, Foroaren Batzorde Iraunkorrek erabaki zuen barne-elkarrizketarako esperientzia bat deitzea 2023ko otsailaren 6rako, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak sustatuta eta antolatuta. Foroaren bost Lantaldeak eta Guneak ekimena osatzen dituzten pertsona eta erakunde guztiak bategarazeko jardunaldia, Topaketa izenarekin.

Helburua Foroko organoen sektore-gaien eremuen osagarritasuna sustatzea izan zen, horien guztien arteko elkarrekintza eta zeharkako deliberazioa eginez. Jarduera hori world-kafean oinarritutako metodologia parte-hartzaile baten bidez garatu zen.

Bilera horren balorazio oso positiboa egin ondoren, Batzorde Iraunkorrek erabaki zuen urtero antolatzen jarraitzea, Idazkaritzaren bitartez, urtearen amaieran, hurrengo urteko Foroaren Kudeaketa Planeari sar zitezkeen proposamenak jasotzeko. Horrela, azaroan II. Topaketa egin zen, Foroaren 2024ko Kudeaketa Planerako ekarpenak biltzeko helburuarekin.

·2023ko martxoaren 23an, Eusko Jaurlaritzak bilera bat egin zuen Åland uharteetako Gobernuak eta Regions4-eko ordezkariarekin. Bileran Beyond 2030 Koalizio bat Regions4-ren barruan eratzeak aukera aztertu zen, Now 2030 Proposamena aurkeztu zen, eta aukerak eta konpromisoak aztertu ziren Local 2030 Koalizioak Bilbon duen egoitzarekin.

·Local 2030 egoitza globala Euskadin kokatzeari dagokionez, honako hauek dira 2023an egindako urratsak:

-Urriaren 24an, Gobernu Kontseiluak "Espainiako Gobernuaren, Eusko Jaurlaritzaren, Bilboko Udalaren eta BBK Fundazioaren arteko lankidetzak hitzarmena, Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren egoitza Bilbon ezartzeko" onartu zuen.

-2023ko azaroaren 3an sinatu zen hitzarmen hori. Sinadura horrek behin betiko amaitzen du Local 2030 egoitza Euskadin ezartzeko egin behar izan den barneko eta nazioarteko izapidea.

-Bide eman zuen, halaber, alde guztiek 2023an hartutako konpromiso ekonomikoen transferentzia egiteko, eta Local 2030 Koalizioak, lehenik, zuzendaritzako langileak eta, gero, egoitzan lan egingo duen teknikaria eta administraria epe laburrera kontratatzeko.

Horrela, 2024aren hasieran, Local 2030 Koalizioaren egoitza erabateko errendimenduan egon daitekeela jo daiteke.

·Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak proposatuta, Foroaren Batzorde Iraunkorrek abenduaren 14an egindako bileran *Now 2030 Basque Country. GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredu*a dokumentua onartu zuen. Eredu horrek Nazio Batuetan martxoan eta New Yorkeko GJHen goi-bileran aurkeztutako proposamenak garatzen ditu: instituzionalizazio handiagoa, sozializazio handiagoa eta pertsonalizazio handiagoa.

1.3. III. lehentasuna: Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa

Lan-helburua	Jarraipena	Betetzea
·Urteko jarraipen-txostenak aurkeztea.	·Eusko Jaurlaritza izan zen 2018an Nazio Batuetan Urteko Jarraipenerako Borondatezko Txostena aurkeztu zuen lehen gobernu. Euskadik urteko sei txosten aurkeztu ditu dagoeneko, eta buruan jarri da horrelako autoebaluazio-txostenen aurkezpenean. Konpromiso horrek Eusko Jaurlaritzako arlo eta sail guztiak hartzen ditu barnean. 2023an, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak jarraipena eman dio konpromiso horri 2030 Agenda Euskadiren seigarren borondatezko jarraipen-txostena koordinatuz eta eginez, eta UNDESARA (Nazio Batuen Ekonomia eta Gizarte Gaietako Saila) bidaliz. Oraingoan, Bultzatu 2050 Euskadiko Hiri Agendari buruzko txosten espezifiko bat eta EAEko aurrekontua GJHein bat etortzeari buruzko eranskin bat gehitu ziren lehen aldiz.	·Helburua beteta. % 100.
·Eustatekin batera, 2030 Agendaren betetze-mailaren jarraipena egiteko adierazle-sistema bat diseinatzea eta egitea.	·2023ko urtarrilaren 30ean, Euskadi 2030 Agendaren jarraipen- eta ebaluazio-adierazleen sistema berria aurkeztu zen. Adierazleen tresnak aukera ematen du 17 GJHen eta 169 jomugen betetze-maila kuantifikatzeko eta ebaluatzeko. 2023an zehar, 335 adierazle konbergitu lortu dira, eta horietatik 40 lehenetsi dira. Adierazle-panel horri esker, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen politika publikoen baterako jarraipena eta ebaluazioa egin ahal izango da. Horrela, lortutako informazioak, udal-erri-mailaraino bereiz daitezkeenak, herrialde-ikuspegi bat eskainiko du GJHak bat etorrarazteari eta betetzeari dagokionez.	·Helburua abian. % 100.

·Aurreko Legegintzaldian argitaratutako lerrokatze-dokumentu edo -gida bakoitza eguneratzea eta egokitzea.	·Euskadi Basque Country 2030 Agenda: Urteko Borondatezko Txostenetan islatutako jarduera. ·2030 Tokiko Agenda-Udalsarea 2030: 2022an eguneratua. ·Eragile anitzeko Agenda: 2024ko martxoan eguneratzen da, 2023ko urteko borondatezko jarraipen-txostenarekin batera. ·Euskal erakundeentzako Gida Praktikoa 2030 Gunea: "Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida" eguneratu egin da, 2023an aurkeztuta.	·Helburua abian. % 80.
·Azterlanak eta txostenak egiteko enkarguak diseinatzea.	·2023an, txosten hauek egin dira: - "Gure Agenda Bateratua eta kontratu soziala berritzea. 2030 Agenda eta multilateralismo eraginkorra eta tokikoa". Mariano Aguirre. - "Euskadiko belaunaldien arteko harremanen etorkizunari buruzko elkarriketa eta eztabaida publikoa bilatzea". Javier Yanguas eta Joseba Zalakain. - "Krisi klimatikoa konpontzeko hiru kontratu". Victor Viñuales. - "Arriskua eta aurrea hartzeko eta prebenitzeko beharra: Euskadiko 2030 Agendan sartzeko ideiak" Francisco Rey, Maribel Piedra, Alicia Daza, Stephanie Salamanca eta Jesús Núñez (IECAH). - "2030 Agendako GJHak kontratazio publikoan txertatzeko esperientziak". ADOS Sostenibilidad y Clima SL.	·Helburua beteta. % 100.
·Hartutako konpromisoak betetzeari buruzko urteko txostenak eta hurrengo urteko kudeaketa-plangintza aurkeztea.	·Jarraipen-txosten honek konpromiso horri erantzuten dio.	·Helburua beteta. % 100.

•Jarduketa gehigarriak

·2023ko urriaren 3an, EUDELeK eta Eusko Jaurlaritzak udalei laguntzeko tresna batzuk aurkeztu zituzten, elkarrekin eta koordinatuta aurrera egin dezaten Garapen Jasangarrirako Helburuak lortzeko bidean. Tresna guztiak maila anitzeko gobernantzaren euskal sisteman integratzen dira, erakundeen eta lurraldeko eragileen arteko lankidetzarako.

·2023an, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak lankidetzaproto-koloak garatzen jarraitu du UN Etxea, Jakiunde, Kutxa Fundazioa, Vital Fundazioa, Basque Culinary Center eta Fabrikarekin. Protokolo horiek bi helburu nagusi dituzte: lehenik eta behin, lankidetzasparru orokor bat ezartzea, Euskadin 2030 Agenda kontratu sozialaren kultura ehuntzen laguntzeko; eta, bigarrenik, ondorengo akordioei bide ematea, jasangarritasunaren arloko ekimen zehatzak bultzatzeko.

·Ildo beretik, Eusko Jaurlaritzak Arantzazu Gaur Fundazioaren Patronatuan parte hartzen jarraitu du, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiaren bidez. Fundazio horrek Arantzazulab sortu zuen, gizarte berrikuntzako laborategi gisa sortua. Haren helburua da euskal gizartearen etorkizunari eta erronkei buruzko hausnarketarako eta esperimentaziorako gune bat sustatzea, bereziki gobernantza kolaboratiboaren eta herritarren parte-hartzearen arloan.

·17 GJHen artean ez da kultura eta hizkuntza minoritarioekin berariaz lotutako helbururik jasotzen. Bai Euskadin, bai planetako beste leku askotan, hainbat jarduera garatzen ari dira hizkuntza- eta kultura-aniztasunari lotutako 18. GJH bat txertatzeko.

2023an, Eusko Jaurlaritzak prozesu bat abiarazi du 2030 Agendaren esparruan, 18. GJH horri eduki espezifikoa emateko. Bi prozesu paralelo ireki dira txosten banarekin, bata kulturari buruzkoa eta bestea hizkuntzari buruzkoa, eta ondoren GJH bakar batean elkartzen dira. Horretarako, lankidetzan aritu gara REDS erakundearekin eta Elhuyar Fundazioarekin. Lan bikainaren emaitza izan da 18. helburua definitzea eta hori lortzeko 20 helburuko proposamen bat egitea.

1.4. IV. lehenetasuna: Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak

Lan-helburua	Jarraipena	Betetzea
·Sailen arteko kontsulta-prozesua garatzea zazpi proiektu adierazgarriak identifikatzeko, eta beste erakunde eta gizarte-eragile batzuekin partaidea-prozesua garatzea.	·Prozesu hori 2021ean garatu zen, eta 2030 Agendaren Lehenetasunen Euskal Programak jaso zituen zazpi proiektu adierazgarri definitu zituen. Harrezkero, sailen arteko bileren urteko bi ziklo garatzen dira, proiektu horien bultzadaren jarraipena egiteko.	·Helburua beteta. % 100.
· <i>Ekitatea</i> proiektua. Desberdintasunaren aurrean zentzu-batasun bera duten zazpi programaz osatuta dago. DSBE eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzak bezalako ohiko laguntzekin batera, aurrekontu handiagoa ematen die, aparte-ko programekin premia larriko egoeren aurrean.	·Zazpi programak honako hauek dira: -Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta eta Etxebizitzarako Prestazio Osagarria (EPO) Programa. Eredua indartzea, Bizitzeko Gutxieneko Diru-Sarreraren errealitate berria integratuz. -Gizarte Larrialdietarako Laguntzen Programa (GLL). -Azken Sarea Indartzen programa. -Lehen Urratsa programa. -Aukerak Suspertzen programa. -Euskarri programa. -Gizarteratzeko V. Planean eta haren bi programa operatiboetan jasotako jardueren programa, 17 politika eragile eraldatzaile, 182 jarduketa eta 17 proiektu esperimental biltzen dituena. Lehen programa eragilea abian da dagoeneko. Guztiak daude martxan eta betetze-maila aurreratuan.	·Helburua abian. % 80.
· <i>Hezkuntzaren auzolana</i> proiektua. Zeharkako proiektu gisa eratzen da, hezkuntza-etapa guztietan ekimenak eta kolektibo kalteberenei arreta berezia eskainiz. Hiru ardatzetan esku hartzea proposatzen da: (1) ekitatea eta berdintasuna, (2) aniztasunarekiko arreta eta (3) gizarte-kohesioa eta elkartasuna.	·Proiektua lehen etapetan garatzen eta ezartzen ari da. 98 helburu eta zeharkako 48 ekintza ditu. Horri dagokionez, nabarmentzekoa da Lanbide Heziketako VI. Euskal Plana, GJHeikin eta 2030 Agendarekin lerrokatuta, zeinak lanbide-heziketako eredu berri bati heldu nahi baitio, disrupzio teknologikoko testuinguru azkar batean murgilduta dagoen eta erronka berriak planteatzen dituen gizarte batera egokitzeko gaitasuna duena. ·Kanpo-dimentsioari dagokionez, eta eLankidetzarekin lankidetzan, harremanetan jarri gara Malawiko Nazio Batuen Connect MySchool programarekin lankidetzan aritzeko.	·Helburua abian. % 80.

·<i>Ekiola</i> proiektua. Herritarrek energia berriztagarriak sortzen eta kudeatzen parte har dezaten sustatzea, udalerri eta eskualdeetako eguzki-parkeen bidez, herritarren kooperatiben bidez.	·Ekiola. 2023an eratutako 15 kontsumo-kooperatibetatik 3k eguzki-instalazioaren obrak ia amaituta zituzten, eta gainerako 12ak garapen-fase desberdinetan zeuden. Programa abian jartzeko, aipatutako kooperatibak eratu diren udalerri edo eskualde/kuadrillean herritarren eta toki-administrazioen inplikazio handia behar da. Hala ere, proiektuaren hedapenak premiek planteatzen dutena baino erritmo motelagoan egiten du aurrera.	·Helburua abian. % 60.
·<i>Klima-Ondarea</i> proiektua. Bi jarduera-eremu ezartzen ditu natura-baliabideak modu jasangarrian erabiltzeko eta zerbitzu ekosistemikoak hobetzeko: Txingudiko badia eta Urdaibaiko Biosfera Erreserba.	·Klima-Ondarea. Jarduerak Urdaibain eta Txingudiko Badian. Alde batetik, 2023an zehar, Urdaibaiko "La Tejera"-ko paduran 30 hektarea berreskuratzeak bere bideari jarraitzen dio. Gautegiz Arteagaren jarduerak ere martxan daude oraindik. Bestalde, Txingudin, gaur egungo San Lorentzoko urmaela 5,5 hektareatan hustuko da paduraren habitata berreskuratzeke, eta 2024aren amaierarako bukatuta egongo dela aurreikusten da.	·Helburua abian. % 80.
·<i>Opengela</i> proiektua. 2026ra arte, bost auzotako eremu kalitetuenetan esku hartzea proposatu du: Otxarkoaga (Bilbo), Txonta (Eibar), Aramotz (Durango), Basaundi (Lasarte-Oria) eta Pasaia.	·Otxarkoagan, Txontan eta Basaundin hasi da esku-hartzea. Aurreikusita dago proiektutako gainerako auzoetan esku hartzen hasia eta hasiera batean proiektuan ez zeuden beste udalerri batzuetara zabaltzea. 2023an zehar, proiektuari buruzko AMIA bat egin da. Zeharkakotasunak eta finantzaketarako baliabideak finkatzeak dakartzan zailtasunak gorabehera, inpaktu positibo argiak identifikatu dira osasunaren, enpleguaren eta pobrezia energetikoaren murrizketaren arloan. ·Kanpo-dimentsioari dagokionez, lehen kontaktuak egin dira Habana Hiriko Historialariaren Bulegoarekin.	·Helburua abian. % 60.
·<i>Osasun Globala</i> proiektua. Lankidetzaz hitzarmena, Osasun Sailaren (Osakidetza) eta Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren artekoa. Osasunaren arloan lankidetzaz-ekimenak bultzatzea du helburu.	·Guinea Bissaun, 2022an jarri zen abian Osasun Lankidetzarako Programa, Simão Mendes Ospitale Nazionalarekin, eta 2023an jarraitu du. Proiektuak aurreikusten du, alde batetik, erreferentziazko ospitalean osasun-arreta zuzenean ematea eta, bestetik, ospitaleko profesionalak prestatzea ospitale-kudeaketan eta arreta-protokolo eta -ibilbide berriak ezartzean. Proiektuaren barruan sartzen da, halaber, adingabeak Euskadira eramatea, Ginean egin ezin diren ebakuntza kirurgiko konplexuak egiteko. ·2021ean, 2022an eta 2023an, Eusko Jaurlaritzak COVAX mekanismoari dohaintzak egin dizkio, txertaketa solidario eta global baterako, 1.600.000 euroko zenbatekoarekin, eta herrialde behartsuetan ia lau milioi eta erdi txerto banatzea erraztu du. 2024an beste ekarpen bat egitea aurreikusi da.	·Helburua abian. % 100.

·<i>Basque Ecodesign Center</i> proiektua.	·Metodologia eta proiektu berritzaileen pilotajea bultzatzen du, tokiko ETEak eta hornidura-kateak sartuz ekonomia zirkularra hedatzeko. Ikuspegi bikoitza: lehiakortasuna hobetzea eta ingurumen-inpaktuak prebenitzea. Lankidetza publiko-pribatua eratzen du, Eusko Jaurlaritzaren, Euskadiko enpresa handien eta klusterrak dinamizatzeko bederatzi erakunderen (KAD) arteko lankidetza-akordioaren bidez, ekonomia zirkularra sustatzeko. ·2021ean, 2021-2025 aldirako Basque Ecodesign Centerren akordioaren aldi berria sinatu zen. Guztira, Euskadiko 18 enpresa handi (170.000 enplegu eta 53.000 milioi euroko fakturazioa maila globalean) batu zaizkio ekimen honi. Gaur egun 40 proiektu daude martxan. Nabarmentzekoa da, halaber, proiektuak hezkuntza-eremuari ematen dion laguntza, unibertsitateko eta lanbide-heziketako gazteak bertan integratuz, Basque Circular HUB-aren bidez. ·Proiektu hau hurrengo Legegintzaldian hedatuko da gehien.	·Helburua abian. % 60.
·<i>The Basque case: lessons learned for the prevention of violence and protection of peace</i> proiektua.	·Euskal kasutik indarkeriaren prebentzioaren eta bakearen babesaren arloan atera daitezkeen zenbait ikaskuntza eskaintzen dituen txostena egin eta nazioartean zabaltzean datza, gatazkaren eta indarkeriaren beste testuinguru batzuetan kontrastatu ahal izateko. Proiektua amaituta dago, eta Nazio Batuetara eta nazioarteko beste erakunde batzuetara bidali da.	·Helburua beteta. % 100.

2. Helburuen betetze-mailaren balorazioa

Aipatu behar da 2030 Agendako Lehentasunen Euskal Programaren urteko jarraipen-txostenen tresna horrek egutegiaren konpromisoen betetze-mailan jartzen duela arreta nagusi. Planaren ebaluazioaren alderdirik kualitatiboena berariaz jorratzen da dokumentu honen bigarren zatian, Legegintzaldiko Balantzean.

Aurreko puntuan azaldutako helburuen jarraipen-taulan egiaztatu ahal izan denez, 12 hila-bete hauetan lortutako betetze-maila nabarmen altua da. Balantze positibo hori hiru apuntetan laburbil daiteke.

2.1. Aurreikusitako ekimen guztiak abian daude

2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programan aurreikusitako 23 jarduketa-ildoe-tatik, guztiak amaituta daude edo 2023an amaitzen dira, hainbat gauzatze-mailatan. Datu horri esker, Programaren aurreikuspen guztiak 2024ko Legegintzaldian beteko di-rela iragartzen da.

2.2. Egutegiko konpromisoak asko bete dira

Planaren lan-egutegiak 2023ko abenduaren 31n bete izanak betetze-balantze handia ematen du, eta bi mailatan sailkatuta dago. Lehenik eta behin, aurreikusitako 23 jarduketa-ildoe-tatik 16k beren egutegiko konpromisoen % 100 bete dute 2023ko amaierara arte. Bigarren mailan, eta egutegi-doikuntza desberdinengatik, 7 ekimen daude, % 60 eta % 80 arteko betetze-mai-la dutenak. Bigarren maila horretan kokatzen dira, batez ere, 2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programaren zazpi proiektu adierazgarrienetako batzuk; kasu gehienetan, ibilbide lu-zekoak dira, eta hurrengo legealdirako ere proiektatzen dira.

2.3. Lan-planak jarduketa gehigarri berriak eta garrantzitsuak sartu ditu

2030 Agendako Lehentasunen Euskal Programaren ekimenak abian jartzeari esker, gutxie-nez beste 13 jarduera gehigarri sustatu dira, hasiera batean lan-planean aurreikusita ez zeu-denak. Plana aktibatzeak dinamika eta sinergia berriak sortu ditu, eta horiek zabaldu eta aberastu egin dituzte ekintza-sorta eta programaren beraren betetze-mailaren balantzea.

Zalantzarik gabe, horien artean, aurten oso garrantzitsuak diren batzuk nabarmendu dai-tezke, hala nola Donostiako Zinemaldiaren eta Eusko Jaurlaritzaren Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiaren arteko lankidetza; "Enpresetan eta erakun-deetan 2030 Agenda garatzeko gida"; GJHen aldeko Euskal Aliantza; 18. GJHrako ekar-pena; bi Topaketak; Local 2030 egoitza Euskadin kokatzeko nazioarteko prozeduraren amaiera; edo *Now 2030 Basque Country. GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredu* dokumentua.

Bigarren zatia

Legegintzaldiaren balantzea

3. Legegintzaldiaren testuingurua

XII. Legegintzaldia 2020ko irailean hasi zen Euskadin, eta 2024ko udaberrian amaituko da Eusko Legebiltzarrerako hauteskunde-deialdiarekin. Balantze horri heldzean, beharrezkoa da "... gorabehera" adbertsatiboari heldzea. Legegintzaldiaren Balantzea, Eusko Jaur-laritzak 2030 Agendarekin hartutako konpromisoen ikuspegitik, zuzenean eragin diguten krisi sakon eta globalen segida ezezagunak markatutako testuingurua "gorabehera" egin behar da.

Azken Legegintzaldi hau baino lehen, aurre egin behar izan genion 2008an eragindako ekonomia- eta finantza-krisi luze globalaren ondorioei. 2018 eta 2020 artean, adierazleek adierazten zuten susperraldi sozioekonomikoa finkatu egin zela Euskadin eta Europako ingurunean. Hala ere, izkinatik itzultzean, agertoki-aldaketa erradikala eta aurreikusi ezina espero genuen: 2020ko martxoaren 11n, Osasunaren Mundu Erakundeak pandemia global gisa deklaratu zuen koronabirusaren agerraldia.

Pandemia

Komeni da gogoraraztea EAEko hauteskundeak, hasiera batean 2020ko apirilaren 5erako deituak, bertan behera utzi behar izan zirela eragin pandemikoaren ondorioz. Azkenik, 2020ko uztailaren 12an egin ziren, COVID-19ak utzitako infekzio-murritzeten "leiho" labur batean, martxotik ekainera bitarteko lehen olatuaren ondoren. Horrek ia hiru hilabeteko konfinamendu zorrotza ekarri zuen. Ordutik 2022ko otsailera arte, hau da, osasun-larrialdia amaitu arte, beste bost olatu suntsitzaile espero zituzten Euskadin eta mundu osoan.

Horrela, pandemia baten erdian eta era guztietako osasun-murritzekin, 2020ko irailean eta urrian, gobernu-egitura berriak eratzearen ondorioz, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusi espezifiko bat sortu zen Lehendakariaren barruan, GJHe-kiko euskal konpromisoaren sailen arteko, erakundeen arteko eta gizartearen arteko koordinazioa sustatzeko.

Eusko Jaur-laritzak 2030 Agendaren arloan 2016tik egindako lana ebaluatzeko prozesu baten ondoren, 2021eko ekainaren 29an 2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programa onartu zen, oraindik pandemiaren bigarren urtearen erdian. Astebete geroago, uztailaren 6an, Euskadin Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Eragile Anitzeko Foroa sortzeko eta arautzeko Dekretua onartu zen.

Lehen Osoko Bilkura 2021eko azaroaren 9an egin zen, Gasteizen. Gogoan izan, egoera hori grafikoki deskribatzen duen bezala, Foroko kide guztiek maskara jantzita eta aulkien arteko segurtasun-tartea gordeta egiten zutela.

2022ko otsailaren 11n argitaratu zen Lehendakariaren Dekretua, Euskadin osasun-larrialdiko egoera deklaratzeari amaiera eman ziona. 23 hilabete igaro eta lehen aldiz, COVID-19aren pandemiaren ondorioak nolabaiteko argitasunez arintzen hasi ziren. Itxura guztien arabera, une hartan suspertze- eta indarberritze-aldi bat hasi zen, globala zein tokikoa. Hala ere, oraingo honetan ere oso gutxi iraungo zuten iragarpen onek.

Lehenengo Ukraina eta gero Gaza

Euskadin osasun-larrialdia amaitu eta bi astera, 2022ko otsailaren 24an, Errusiako armadak alde bakarreko inbasio militarra hasi zuen Ukrainan. Pandemia eta haren ondorioak kudeatzen amaitu gabe, beste krisi global bati aurre egin behar izan genion. Ukrainaren inbasioak mehatxu globala eragin zuen, oraindik indarrean dagoena, eta ondorio humanitario, sozial eta ekonomiko larriak izan zituen.

Inflazio-igoera bat ekarri zuen, eta eragina izan zuen munduko garraioan, elikagaietan, energian eta erregaian edo industriarako horniduretan. Herrialdeetan, enpresatan, familiengan eta pertsona kalteberengan eragin handia izan zuten. 2023. urtearen erdialdean, urte eta erdi Ukrainan gerran hasi ondoren, adierazle horietako batzuk nolabaiteko erresilientzia eta susperraldiaren zantzuak ematen hasi ziren.

Beste krisi larri batek itxaropenak zapuztu zituen. 2023ko urriaren 7an, Hamasek Israelgo biztanleria zibilaren aurkako eraso terrorista bat hasi zuen, 1.400 hildako eta 250 bahitu inguru eragin zituen. Une horretatik aurrera, Israelgo Gobernuaren eta armadaren erantzunak, gerrarako baliabideak erabiliz, 2024ko urtarilaren amaierara arte 26.000 hildako baino gehiago eragin ditu Gazan, gehienak zibilak, emakumeak eta adingabeak.

2023aren amaieran, gerra egoerak jarraitzen du Ukrainan eta Gazan. Ez dira gerra-agertoki bakarrik: Yemen, Irak, Siria, Afganistan, Birmania, Hego Sudan, Etiopia, Somalia, Sahel, Kongoko Errepublika Demokratikoa... gerraren bidegabekeriaren zerrenda osatzen duten izenetako batzuk dira.

Gerraren presentzia gero eta handiagoak eta horrek munduan dituen ondorioek 16. GJHen eduki eta proiektzio eguneratuari buruzko hausnarketa ekarri beharko lukete berekin: Gizarte bidezkoak, baketsuak eta inklusiboak sustatzea. Ezinbestekoa da 2030 Agenda agintze-erreferentzia izatea gerraren aurrean eta bakearen alde. Eusko Jaurlaritzak, ahal duen neurrian, mezu hori partekatuko du nazioartean.

Konpromisoa

2008az geroztik, munduak 15 urteko ziklo historiko benetan nekeza bizi du. Gazan eta Israelen piztutako krisia azken maila baino ez da. Bere eragin humanitario onartezinarekin batera, bere ondorioen globalizazioa pairatzen dugu, Ukrainako gerrak, pandemiak edo bere aurreko krisi ekonomiko eta finantzarioak eragindakoei gehituz. Horiek dira Eusko Jaurlaritzak GJHekiko konpromisoari eutsi dion kontrako baldintzak.

2019an, GJHen betetze globalaren pronostikoa defizitarioa zen. Hala adierazi zuen Antonio Guterres Nazio Batuen idazkari nagusiak urte hartako irailean egindako Batzar Nagusian. Esparru horretan, Ekintzaren Hamarkadarako deia egin zuen, eta 2020tik 2030era bitartean herrialde guztiek Garapen Jasangarrirako Helburuak betetzeko konpromisoa areagotzea proposatu zuen.

Egia esan, harrezkero, bizitzea egokitu zaigun garaia ez dira ez onak ez aproposak izan 2030 Agendarako. Hala eta guztiz ere, eta jarraian ikus daitekeenez, Eusko Jaurlaritzak etengabe bultzatu eta garatu du bere konpromisoa GJHen eremu guztietan.

Zailtasun horiek kontuan hartu beharreko faktoreak dira, 2020-2024 aldiari dagokion denbora historiko horren konplexutasuna ulertzeko. Ezbeharren esparru horretan kokatu behar dira hartutako konpromisoak betetzeari buruzko balorazioa eta Euskadik nazioarteko tes-tuinguruan hartu dituen ekimenen azalpena.

4. Legegintzaldiaren balantzearen laburpen-taula

4.1. I. lehenetasuna: Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa

•**1. jarduketa.** GJHei buruzko informazio- eta dibulgazio-kanpaina bat garatzea gutxienez urtean, 2030 Agendaren inguruko elkarriketari eta herritarren parte-hartzeari lotuta.

- Komunikazio-kanpaina bana egin da 2021, 2022 eta 2023an.
- 2024an beste kanpaina bat egitea aurreikusten da.

Aurreikuspena bete da.

•**2. jarduketa.** 2030 Agenda Bonuen Programa abian jartzea eta garatzea, 2030 Agendaren arloko proiektuetarako dirulaguntzak emateko.

- 2030 Agenda Bonuen Programaren dirulaguntzak arautzen dituen dekretua 2022ko otsailaren 25ean argitaratu zen.
- 2022. eta 2023. urteetarako deialdiak egin dira, eta horien bidez 230 dibulgazio-ekintzarako laguntzak eman eta sustatu dira.
- 2024an beste deialdi bat egitea aurreikusi da.

Aurreikuspena bete da.

•**3. jarduketa.** Ikasleentzako tresna didaktikoak garatzea 2030 Agendaren arloan.

- “Zer izan zen etorkizunaz” ikus-entzunezko materiala aurkeztu da, 2030 Agendari buruzko hiru minutuko 17 kapitulu. Erabilera pedagogikoa, hasiera batean, DBHra bideratzen da. 2024aren otsailean aurkeztea aurreikusten da.

Aurreikuspena bete da.

•**4. jarduketa.** Euskal Administrazio Publikoko langileei zuzendutako prestakuntza-programekin lankidetzan aritzea, bai eta prestakuntza-programekin eta Agenda sektoriala ezartzeko programekin ere, bai enpresetan, bai gizarte-erakundeetan, 2030 Agendaren arloan.

- IVAPekin lankidetzan, 2030 Agendarekin eta administrazio publikoetako langileentzako politika publikoekin lotutako 11 ikastaro egin dira.
- 2022an eta 2023an dibulgazio-ikastaroen programa bat eskaini da, eta 2.700 pertsonak baino gehiagok hartu dute parte. 2024an beste edizio bat eskainiko da.

Aurreikuspena bete da.

•**5. jarduketa.** Lankidetzaz-esparru bat sustatzea Euskadiko Gazteriaren Kontseiluarekin (EGK), parte-hartzearen eta inplikazioaren ikuspegitik.

- 2022an eta 2023an, “Agenda 2030 Gazte Plazan” erakusketa ibiltaria bultzatu da. Dibulgaziozko eta partaidetzazko ekimena da, hiru euskal hiriburuetan eta beste lau herritan ezarri da, eta 4.000 pertsona baino gehiagoren bisita jaso du. Aldi berean, parte hartzeko programa bat antolatu da ikastetxeentzat eta gazteentzat. 2024an, jarraipena izango du.

Aurreikuspena bete da.

•Jarduketa gehigarriak

- "Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida" prestatu da. Gida horrek aukera ematen die mota guztietako erakundeei GJHekiko konpromisoa beren barne-kudeaketan txertatzeko.
- 2030 Agendaren eta GJHen Integrazio Estrategikoa, Jarraipena eta Komunikazioa unibertsitate arteko espezialista titulua lortzeko graduondokoa, hiru euskal unibertsitateek eta Eusko Jaurlaritzak sustatua.
- Hiru ikastaro antolatu dira EHUren Udako Ikastaroen esparruan, 2021, 2022 eta 2023an.
- 2022an eta 2023an, Agenda 2030 Euskadi Basque Country Saria eman zen Donostiako Zinemaldian. 2024rako dago aurrekontuan.
- 2030 Agendaren Hiztegi Eleaniztuna prestatu da, Danobatgroup Taldearekin eta Elhuyar Fundazioarekin lankidetzan.

•Iruzkina

- Balorazioaren ikuspegitik, egiaztatu behar da, dibulgazio-ahalegin handia egin den arren, oraindik ere ez dela nahikoa ezagutza soziala, tratamendu mediatikoa eta herritarren inplikazioa 2030 Agendaren arloan.

4.2. II. lehentasuna: Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza

•6. jarduketa. Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Eragile Anitzeko Foroa sortzea.

- 2021eko uztailaren 6an, 166/2021 Dekretua, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendararen Eragile Anitzeko Foroa sortu eta arautzekoa onartzea, eta 2021eko azaroaren 9an eratzea, Iñigo Urkullu Renteria Lehendakaria buru zuen bilera batean.
- 2030 Agenda Euskadi Foroaren 2022ko eta 2023ko urteko Memoriak eta Kudeaketa Planak garatu dituzte haren organo guztiek.
- 2024aren hasieran 2023ko Memoria eta 2024rako Kudeaketa Plana onartuko dira.

Aurreikuspena bete da.

•7. jarduketa. Osagarri gisa, lankidetzamahiak sortzea Eragile Anitzeko Foroan parte hartzen duten erakundeetan eta esparru horretan parte hartzen ez duten instituzio eta erakundeetan artean.

- 2022ko otsailaren 7an, Guneak ekimena eratu zen, Foroaren dinamiken barruan parte-hartze soziala eta eragile anitzeko lankidetzazabaltzeko pentsatutako gunea.
- 2023ko urriaren 2an, GJHen aldeko Euskal Aliantza eratu zen, eta 80 gizarte-erakundebaino gehiagoren "Agenda 2030 Euskadi Kontratu Sozial baterako" deklarazioari atxiki zitzaion.

Aurreikuspena bete da.

•8. jarduketa. Nazio Batuen erreferentziazko foro eta gaikako talde nagusiekin harremanetan jartzea eta horietan parte hartzea.

- Erreferentziazko hainbat forotan parte hartu da: UNDESA, Nazio Batuen Garapenerako Programa, Eskualdeetako Komitea, ELGA, Global Taskforce, ONU-HABITAT, PNUD, High Level Political Forum, Nazio Batuen GJHen Gailurra, European Sustainable Development Forum edo SDSN, Regions4, ORU FOGAR, CGLU edo ICLEI bezalako sareak. Hori guztia bat dator Europar Batasuneko eta Kanpo Harremanetako Idazkaritza Nagusiaren nazioartekotze-estrategiarekin.

Aurreikuspena bete da.

•Jarduketa gehigarriak

- I. eta II. Topaketak egitea, Foroaren Guneak ekimena eta Lantaldeak osatzen dituzten pertsona eta erakunde guztiak bateratzeko barne-elkarrizketaren esperientzia.
- Nazio Batuen Local 2030 Idazkaritzaren egoitza Euskadin kokatzea; 2024aren hasieran martxan egotea aurreikusten da.
- Lehendakariak 2023ko martxoan Nazio Batuei zuzendutako *Now 2030 Proposamena* aurkeztea. 2023ko abenduan *Now 2030 Basque Country. GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren ereduak: Instituzionalizazio gehiago, Sozializazio gehiago eta Pertsonalizazio gehiago* dokumentua onartu zen.

4.3. III. lehentasuna: Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa

•**9. jarduketa.** Aurreko Legegintzaldian argitaratutako lerrokatze-gida edo dokumentu bakoitza eguneratzea eta egokitzea sustatzea eta laguntzea. Zehazki, honako hauek eguneratu dira:

- 2030 Euskadi Basque Country Agenda. Urteko Borondatezko Jarraipen Txosten bakoitza, praktikan, 2030 Agenda Euskadi Basque Country aitzindari haren eguneratze bat da.
- 2030 Tokiko Agenda. 2021eko urriaren 19an, esparru-akordio bat onartu zen EUDELe-kin, udalek Euskadiko 2030 Agendari egiten dioten ekarpena bermatzeko, maila anitzeko gobernantzatik eta inplikaturako eragile guztien arteko lankidetzatik heldu beharreko erronka global gisa, eta Garapen Jasangarrirako Helburuetan (GJH) oinarritutako 15 proiektu eragile txertatuko dira, konpromiso horiek "praktikan jartzeko" eta udalerrien eskalatik EAEko 2030 Agendara lortzeko. 2022ko uztailaren 12an, "Tokiko 2030 Agenda eta tokiko ekintza jasangarria Euskadin bultzatzeko adierazpen instituzionala" bidez, inplikazio politikoa eta jasangarritasunarekiko konpromisoa suspertu ziren, garapen jasangarri globalari egindako tokiko ekarpena ikusarazteko aukera emanez eta Euskadi arlo horretako erreferente bihurtuz.
- Eragile Anitzeko Agenda. 2024ko martxoan aurkeztuko da, 2023ko urteko Borondatezko Jarraipen-txostenarekin batera. Txosten hori maila anitzekoa izango da.
- Euskal erakundeentzako Gida Praktikoa 2030 Gunea. 2023ko urriaren 2an aurkeztu zen "Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida"ren bidez eguneratu da.

Aurreikuspena bete da.

•**10. jarduketa.** Jarraipen-sistema eta adierazleak pro-aktibitatearen fase berri honetako erronka eta lehentasun berrietara egokitzeko eta optimizatzeko prozesu bat garatzea.

- 2030 Agendari dagokionez, Eusko Jaurlaritzaren programaren adierazle-panel propioaz gain, 2023ko urtariletik, Euskadik adierazle-panel berri bat du, Eustatekin batera egina, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen politika publikoen baterako jarraipena egitea ahalbidetzen duena.

Aurreikuspena bete da.

•**11. jarduketa.** Eustatek jarraipen-adierazleen sistema osatzea, erreferentziazko herrialdeen, eskualdeen eta hirien konparazioekin, 2030 Agendari dagokionez politika publiko sektorialak hobetzen laguntzeko.

- Eustatek aldian-aldian argitaratzen ditu GJHen jarraipen- eta betetze-datuak, 2030 Agendari dagokionez politika publikoak neurtzen eta hobetzen laguntzen duten beste herrialde, eskualde edo hiri batzuekin konparazioak egitea ahalbidetzen dutenak.

Aurreikuspena bete da.

•**12. jarduketa.** Urteko jarraipen-txostenak aurkeztea.

·Urte hauetan urteko lau txosten aurkeztu dira (2024an, Eusko Jaurlaritzaren zazpigarrena), Euskadi 2030 Agendaren Borondatezko Jarraipen Txostenak koordinatzeko eta egiteko konpromisoari jarraipena emateko, eta txosten horiek UNDESARA (Nazio Batuen Ekonomia eta Gizarte Gaietako Saila) bidali dira.

·2022ko txostenak Bultzatu 2050 Euskadiko Hiri Agendari buruzko txosten espezifiko bat jaso zuen, eta, eranskin gisa, Eusko Jaurlaritzaren 2023ko aurrekontua 2030 Agendako Garapen Jasangarriko Helburuekin bat datorrela adierazten duen txosten bat.

·2023ko txostenak, 2024ko martxoan Nazio Batuetan aurkeztuko denak, maila anitzeko izaera gehitzen dio aurrekoari. Lehen aldiz, Eusko Jaurlaritzak, foru-aldundiek eta hiru euskal hiriburuetakoa udalek garatutako jardueraren ikuspegia eskaintzen du.

Aurreikuspena bete da.

•**13. jarduketa.** Azterlanak eta txostenak egiteko enkargua, Agenda ezartzeko eta haren jarraipena egiteko metodoei buruzko joerak, aukerak eta erreferentzia interesgarriak identifikatzeko, bai eta haren balio soziala monetizatze ere.

·6 txosten egin dira:

-“2030 Agendari dagokionez, Euskal Autonomia Erkidegoko errealitate sozialaren ezagutza-, pertzepzio- eta bilakaera-mailari buruzko azterlana”. Eusko Jaurlaritzako Prospekzio Soziologikoen Kabinetea (2021eko abendua)

-“Aurrea hartzeko eta prebenitzeko arriskua eta beharra: Euskal Autonomia Erkidegoko 2030 Agendan txertatzeko ideiak”. IECAH. (2021eko abendua)

-“Gure Agenda Bateratua eta kontratu soziala berritzea. 2030 Agenda eta multilaterismo eraginkorra eta tokikoa”. Mariano Aguirre. (2023ko otsaila)

-“Euskadiko belaunaldien arteko harremanen etorkizunari buruzko elkarrikitza eta eztabaida publikoa bilatzea”. Javier Yanguas eta Joseba Zalakain. (2023ko iraila)

-“Krisi klimatikoa konpontzeko hiru kontratu”. Victor Viñuales (2023ko urria)

-“Aro digitalean, erantzuna eboluzioa da, eta galdera, iraultza”. Alex Rayón. (2024ko urtarila)

Aurreikuspena bete da.

•**Jarduketa gehigarriak**

·Lankidetzatza-protokoloak UN Etxearekin, Jakiunderekin, Kutxa Fundazioarekin, Vital Fundazioarekin, Basque Culinary Centerrekin eta Fabrikarekin, eta Arantzazu Gaur Fundazioaren Patronatuan parte hartzea. Helburu berarekin, lankidetzan aritu gara Sareen Sarearekin, Mondragon Korporazioarekin eta Hibrionalab erakundearekin.

·2021ean, esparru-akordioa EUDELekin, Udalek Euskadiko 2030 Agendari egiten dioten ekarpena bermatzeko.

·2022ko uztailaren 12an, Gobernu Kontseiluak “Tokiko 2030 Agenda eta tokiko ekintza jasangarria Euskadin bultzatzeko adierazpen instituzionala” onartu zuen. Lehendakaritza erakunde sustatzaile gisa atxiki zaio Udalsarea 2030 Udalerri Jasangarrien Euskal Sareari.

·Erronkak argitalpenen bilduma sortu da. Bilduma honen helburua da argudioak ematea 2030 Agendak planteatzen dituen erronka handiak ulertzeko eta horiei aurre egiteko. Legegintzaldia amaitu arte zortzi zenbaki argitaratuko dira.

4.4. IV. lehenetasuna: Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak

•**14. jarduketa.** 2030 Agendaren arloan Eusko Jaurlaritzaren zehaztapena irudikatuko duten konpromisoen eta proiektuen panel bat egitea eta sustatzea. 2021ean, kontsulta-prozesu bat garatu zen zazpi proiektu adierazgarriak identifikatzeko. Legegintzaldi honetan zehar Eusko Jaurlaritzak Ekintzaren Hamarkadako eskakizunei dagokienez hartutako proaktibotasun-konpromisoa ondoen isla dezaketen proiektuak identifikatu ziren.

Proiektu adierazgarri guztiak betetze-maila desberdinean diseinatuta eta aktibatuta daude. Trakzio-eraldaketa denez, horietako askok jarraipena dute Legegintzaldi honen ondoren, eta, ondorioz, hedapen zabalagoa hurrengo urteetarako aurreikusten da. Balorazio ez hain positiboa Ekio-la Proiektuaren hedadurari dagokio, eta bat dator Euskadin energia berrietagarrien sorkuntzaren eta kontsumoaren arloan egiazta daitekeen defizitari buruzko diagnostiko orokorrarekin.

Hona hemen proiektu horietako bakoitzaren egoera:

-*Ekitatea* proiektua. Desberdintasunaren aurrean zentzu bera duten zazpi programaz osatua. Ohiko laguntzak uztartzen ditu, hala nola DSBE eta Gizarte-larrialdietarako Laguntzak, eta aurrekontu handiagoa ematen die premia larriko egoerei aurre egiteko ezohiko programei.

·Programa guztiak abian eta betetze-maila aurreratuan daude.

-*Hezkuntzaren auzolana* proiektua. Zeharkako proiektu gisa eratzen da, hezkuntza-erata guztietan ekimenak eta kolektibo kalteberenei arreta berezia eskainiz. Hiru ardatzetan esku hartzea proposatzen da: (1) ekitatea eta berdintasuna, (2) aniztasunarekiko arreta eta (3) gizarte-kohesioa eta elkartasuna. 98 helburu eta zeharkako 48 ekintza ditu.

·Proiektua lehen etapetan ezartzen ari da, eta garapen-maila oraindik hasiberria da. Hurrengo Legegintzaldian erabat hedatzea aurreikusten da.

-*Ekio-la* proiektua. Herritarrek energia berrietagarriak sortzen eta kudeatzen parte har dezaten sustatzea, udalerri eta eskualdeetako eguzki-parkeen bidez, herritarren kooperatiben bidez. Eratutako 15 kontsumo-kooperatibetatik, hiruk eguzki-instalazioaren obrak ia amaituta dituzte, eta gainerako 12ak garapen-fase desberdinetan daude.

·Proiektuaren hedapenak espero baino erritmo motelagoan egiten du aurrera.

-*Klima-Ondarea* proiektua. Bi jarduera-eremu ezartzen ditu natura-baliabideak modu jasangarrian erabiltzeko eta zerbitzu ekosistemikoak hobetzeko: Txingudiko badia eta Urdaibaiko Biosfera Erreserba. Urdaibaiko "La Tejera" eremuan 30 hektarea padura berreskuratzeko aurrera jarraitzen du. Gautegiz Arteagaren jarduerak ere martxan daude oraindik. Bestalde, Txingudin, gaur egungo San Lorentzoko urmaela 5,5 hektareatan hustuko da paduraren habitata berreskuratzeko, eta 2024aren amaierarako bukatuta egongo dela aurreikusten da.

·Bi jarduera-eremuetan esku hartzen ari da, eta haien garapenari eta aurreikuspeni buruzko balorazio ona egiten ari da.

-*Opengela* proiektua. 2026ra arte, bost auzotako eremu kaltetuenetan esku hartzea proposatu du: Otxarkoaga (Bilbo), Txonta (Eibar), Aramotz (Durango), Basaundi (Lasarte-Oria) eta Pasaia. 2023an zehar, proiektuari buruzko AMIA bat egin da. Proiektuaren zeharkakotasunak eta proiektua finantzatzeko baliabideak finkatzeak dakartzan zailtasunak gorabehera, inpaktu positibo argiak identifikatu dira osasunaren, enpleguaren eta pobrezia energetikoaren murrizketaren arloan.

·Jarduera-eremu guztietan esku hartzen ari da, haien garapenari eta aurreikuspeni buruzko balorazio ona eginez.

-*Osasun Globala* proiektua. Lankidetza-hitzarmena, Osasun Sailaren (Osakidetza) eta Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren artekoa. Osasunaren arloan lankidetza-ekimenak bultzatzea du helburu. 2021ean, 2022an eta 2023an, Eusko Jaurlaritzak COVAX mekanismoari dohaintzak egin dizkio, txertaketa solidario eta global baterako, 1.600.000 euroko zenbatekoarekin, eta herrialde behartsuetan ia lau milioi eta erdi txerto banatzea erraztu du. 2024an beste ekarpen bat egitea aurreikusi da.

·Proiektua aurreikuspenen arabera bete da eta garatzen jarraitzen da.

-*Basque Ecodesign Center* proiektua. Ekonomia zirkularreko metodologiaren eta proiektu berritzaileen pilotajea bultzatzen du. Ekimen horri Euskadiko 18 enpresa handi gehitu zaizkio: 170.000 lanpostu eta 53.000 milioi euroko fakturazioa. Gaur egun 40 proiektu daude martxan. Proiektu horren bidez, laguntza ematen zaio hezkuntza-eremuari, unibertsitateko eta lanbide-heziketako gazteak Basque Circular HUBren bidez integratuz.

·Proiektua lehen etapetan ezartzen ari da, eta garapen-maila oraindik hasiberria da. Hurrengo Legegintzaldian erabat hedatzea aurreikusten da.

-*The Basque case: lessons learned for the prevention of violence and protection of peace* proiektua. Euskal kasutik indarkeriaren prebentzioaren eta bakearen babesaren arloan atera daitezkeen zenbait ikaskuntza eskaintzen dituen txostena egin eta nazioartean zabaltzean datza, gatazkaren eta indarkeriaren beste testuinguru batzuetan kontrastatu ahal izateko. Proiektua 2023an amaitu zen, eta 2024ko urtarrilean bidali da Nazio Batuetara eta nazioarteko beste erakunde batzuetara.

·Proiektua Nazio Batuei entregatuz bete da.

5. Legegintzaldiko balantzearen ondorioak

2023. urtea GJHen ebaluazioaren urtea izan zen Nazio Batuentzat, 2015-2030 aldiaren erdialdean. Gainera, hori izan da munduarentzat pandemiaren ondorengo bigarren urtea, Ukrainako Gerraren bigarren urtea eta Gazako gerraren lehenengo urtea. 2008tik, munduak inpaktu globaleko krisi sakonen segida etengabea bizi du. Aurreko horiek dira 2020-2024 aldiko testuinguruari forma eman dioten faktoreetako batzuk.

Aurkeztu berri den balantzeak berresten du, panorama konplexu eta kaltegarri hori gora-behera, Eusko Jaurlaritzak, gainerako euskal erakundeekin eta 2030 Agendarekin konprometitutako gizarte-eragileekin batera, Garapen Jasangarriko Helburuak bultzatzen jarraitu duela, bere eskumenen eta aukeren esparruan.

5.1. Balorazio orokorra

2030 Agendaren Lehenetasunen Euskal Programa tresna erabilgarria eta egokia izan da Lehendakariatzako Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak bere gain hartutako eginkizunak garatzeko: GJHekiko euskal konpromisoa dinamizatzea, koordinatzea eta bultzatzea sailen artean, erakundeen artean eta gizartean.

Lau lehenetasun-ardatz ditu: (I) Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa; (II) Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza; (III) Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa; eta (IV) Trantsizio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak. Horiek guztiek ondo eta zehaztasunez ardatzu dituzte ekintza kooperatibo eta eraginkorreko esparru nagusiak ezartzeko eremuak, bai Eusko Jaurlaritzaren barruan, bai gainerako eragileekin.

Ezarritako helburuen eta aurreikusitako egutegiaren betetze-maila ikusita, esan daiteke hasieran diseinatutako egutegia eta lan-plana egokiak izan direla, eta programa betetzeko eta zabaltzeko aukera eman dutela, jarduera gehigarri ugari eginez.

Azken batean, 2030 Agendaren Lehenetasunen Euskal Programak eta Lehendakariatzak garatutako funtzio motorrak, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiaren bidez, Euskadik GJHekin dituen konpromiso zehatzen garapena eta betetze-maila hobetu duen sinergia sustatzen lagundu dute.

5.2. Hobetzeko lehenetasunezko hiru eremu

Balorazioa, beraz, oso positiboa da. Hala ere, "balorazio positiborik ez da argudio nahikoa hobetzeko aukera ukatzeko", eta hori ere ez da nahikoa. Hiru dira 2030 Agenda Euskadi Foroan argi nabarmentzen diren eta partekatu diren hobekuntza-eremuak: energia berriztagarriak, erronka demografikoa eta zabalkundea.

Balorazio hori testuinguruan kokatzeko, herrialde-helburuen adierazlea aipatu behar da. 2020an, Eusko Jaurlaritzaren Legegintzaldiko Programak hamar herri-helburu ezarri zituen 2024rako. Helburu horiek etengabe ebaluatzen dira, baita urteko balantzearen bidez ere. Hamar helburu horietatik zortzik betetze-maila nabarmena dute:

- Langabezia % 10etik behera jaistea. 2023. urtearen amaieran, % 7,4an zegoen.
- Euskadi gizarte-desberdintasun txikiena duten Europako herrialdeen artean jartzea. Euskadi Europar Batasuneko pobrezia-tasa txikiena duten hiru herrialdeen artean dago.
- Barne Produktu Gordinaren % 40 baino gehiago izatea industrian eta zerbitzu aurreratuetan. Datua % 40,2koa da.
- Eskola uztearen tasa % 7tik behera finkatzea. Orain % 4,8an dago.

-Berotegi-efektuko gasen igorpena % 30 murriztea. % 35,5eko murrizketa lortu da, Europako batez bestekoaren azpitik.

-Euskadi genero-berdintasunaren indizerik handiena duten Europako 6 herrialdeen artean kokatzea. Aurrerapen bat gertatu da zazpigarren postura arte.

-I+G arloan Europako batez bestekoarekin bateratzea lortzea. Eurostaten arabera, Euskadin BPGaren % 2,32ra iritsi da, eta horrela Europarekiko konbergentzia lortu da.

-Aparteko aipamena merezi du bizi-itxaropena handitzeko helburuak. Bilakaera eten egin da pandemiaren ondorioz hildakoen kopuruak gora egin duelako. Hala ere, Euskadiko bizi-itxaropena munduko altuenetako bat da. Japoniak du bizi-itxaropen handiena, 84,6 urte; Euskadin, berriz, 83,6 urte.

Zortzi herri-helburu horietan, GJHein lerrokatuta, Legegintzaldiko hirugarren urteko balantzeak erakusten du aurreikusitako xedea benetan bete dela, edo bilakaera positiboa izan dela, argi eta garbi. Ikuspegi osoa izateko, balorazio positibo hori bi helburutan (energia berriztagarriak eta demografia) dituen defizitekin osatu behar da.

5.2.1. Energia berriztagarriak

Lehenik eta behin, energia berriztagarriak sortzeko eta kontsumitzeko ezarritako helburuetatik urrun gaude Euskadin. Helburua azken kontsumoaren % 20 gainditzea da. Eustaten 2021eko datuen arabera, Euskadin energia berriztagarrien azken kontsumoa % 17koa da. EB-27ko batez bestekoa % 22koa da. Hori da orain Euskadiren helburua.

Energia horien hazkunde askoz ere handiagoa lortzeak herrialdearen lehen mailako lehentasuna izan behar du. Funtsezkoa da ahalegin partekatu bat egitea konpromiso hori gizarteratzeko eta hedatzeko, klima-aldaketaren erronkari erantzuteko.

Ildo horretan, abian dira, besteak beste, Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketaren Legearen proiektua eta Energia Berriztagarrien Lurralde Plan Sektoriala. Bestalde, 2030 Agenda Euskadi Foroak helburu hori ezarri du datozen urteetarako modu transbertsealean partekatutako lehentasunen artean.

5.2.2. Erronka demografikoa

EBn gazteen emantzipaziorako batez besteko adina 26,5 urte da. Euskadin 29,7koa da. Euskadin, lehen seme-alaba izateko batez besteko adina 32,3 urtekoa da; EBn, berriz, 29,7koa. Euskadin, ugalkortasun-tasa 1,28koa da. EBko batez bestekoa 1,5koa da. Euskadiko populazioaren batez besteko adina 45,5 urtekoa izan zen 2022an, Europako batez bestekoa baino urtebete gehiago. Azken batean, Euskadi datu demografiko txarrenak dituzten Europako herrialdeen artean dago. Funtsezkoa da lehentasun handiena ematen jarraitzea erronka honi; izan ere, gizarte-orekan duen eraginagatik, zeharka eragiten die 2030 Agendak bultzatzen duen eraldaketaren eta iraunkortasunaren alderdi sozialarekin lotura zuzenena duten GJHei.

Errealitate horri erantzuteko, 2030erako helburu espezifikoak ezartzen dituzten hainbat neurri antolatu dira azken urteotan. Nabarmentzekoak dira, besteak beste, Erronka Demografikorako 2030 Euskal Estrategia, 2022ko ekainean onartua, eta Gazteen Emantzipazioa laguntzeko 2030 Euskal Estrategia, 2023ko martxoan onartua.

Bi Estrategiek enpleguaren, etxebizitzaren, hazkuntzarako edo emantzipaziorako zuzeneko laguntza ekonomikoen, kontziliazioaren eta edo 0-2 urte bitarteko haur-eskolen doakotasunaren arloetako neurrien eta jarduketaren ekosistema gisa eratutako jarduera-multzo bat biltzen dute.

Herrialdearen 10 helburuen balantzea alde batera utzita, eta 2030 Agenda Euskadi Foroak egindako irakurketarekin bat etorritik, hobetzeko lehentasunezko hirugarren eremu bat

gehitu behar da 2030 Agenda bultzatzeari dagokionez. Dibulgazioa da, 2022ko txostenean ere adierazi zen defizita.

5.2.3. Dibulgazioa

Oraindik ere beharrezkoa da 2030 Agendaren komunikazio- eta dibulgazio-ahaleginak areagotzea. Gizarteak ez daki zer esan nahi duen eta zer erabilgarritasun duen. Euskadiko GJHen aurrerapenei buruzko berriak ez daude komunikabideen agendan.

Funtsezkoa da informazio- eta inplikazio-maila hobetzea gizarte osoan eta haren antolamendu-adierazpen guztietan. Euskal erakundeek jarduera asko sustatzen dituzte helburu horrekin, baina oraindik ez dira nahikoak herritarrek GJHekiko duten ezagutza- eta inplikazio-maila hobetzeko.

5.3. Legegintzaldi honetako hiru gertaera garrantzitsu

Egiaztatu ahal izan denez, jarduera ugari garatu dira. Horietako hiru nabarmentzen dira atal honetan, garrantzi instituzional berezia dutelako eta etorkizunean jarraitzeko proiektzioa dutelako: (1) 2030 Agenda Euskadi Forotik GJHen aldeko Euskal Aliantzara, (2) Local 2030 egoitza globala Euskadin, eta (3) adierazleen, jarraipenaren eta ebaluazioaren sistema.

5.3.1. 2030 Agenda Euskadi Forotik GJHen aldeko Euskal Aliantzara

Legegintzaldi honetan, Euskadik bi gobernantza-esparru izan ditu 2030 Agenda sustatzeko: 2030 Agenda Euskadi Foroa eta GJHen aldeko Euskal Aliantza.

•**Foroa.** 2021eko uztailaren 6an, Eusko Jaurlaritzak 166/2021 Dekretua onartu zuen, Agenda 2030 Euskadi Foroa sortu eta arautzen duena. Honako organo hauek osatzen dute: Osoko Bilkura, Batzorde Iraunkorra, bost Lantalde (Gobernantza, Hiri Agenda, Eraldaketa Soziala, Eraldaketa Energetiko-klimatikoa eta Eraldaketa Ekonomiko-digitala); eta Guneak, parte-hartze eta lankidetzak publiko, pribatu eta sozialerako gune irekia.

Honako hauek osatzen dute Osoko Bilkura: Lehendakariak; Eusko Jaurlaritzako sailek; hiru foru-aldundiak; EUDLeK; hiriburu-eta udalak; hiru euskal unibertsitate-errekto-reek; Euskadiko hirugarren sektoreko ordezkariak, Sareen Sarearen bidez; Basque Center for Climate Change-ren (BC3) bidezko lankidetzak publiko-pribatuko ordezkariak; Basque Research and Technology Alliance (BRTA) Partzuergo Zientifiko-teknologikoak; edo ACLIMAK (Basque Environment Cluster).

Hiru urte horien ondoren, hiru lorpen garrantzitsu egiaztatu dira: (1) Gobernantza-eredu arina finkatu da, parte-hartze publikoarekin, pribatuarekin eta gizarte zibilarekin; (2) informazio- eta lankidetzak fluxuak hobetu dituzten koordinazio- eta deliberazio-espazioak eratu dira; eta (3) 2030 Agenda zehatzaren metodologiarekin eta proiektu eta helburu argietan islatzearekin lotzen duen irizpide bat bultzatu da.

•**Aliantza, Kontratu Soziala eta Gida.** Guneak Foroaren organoetako bat da, eta GJHen aldeko Euskal Aliantza sortu zuen. 2023ko urriaren 2an aurkeztu zen memoria hau itxi arte, 80 gizarte-eragileren atxikimendua eta parte-hartzea izan zuen. Akordioaren oinarria "2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako" adierazpena da, bost konpromiso eta bost inplikazio praktiko dituenak. Laburbilduta, honako hauek dira:

- Gizarte-erakundearen arteko lankidetzak indartzea, bai eta erakunde horien eta erakundearen artekoa ere.
- GJHak ezartzea enpresen eta erakundearen barne-kudeaketan eta -funtzionamenduan.
- 2030 Agenda zabaltzea eta sustatzea, eta herritarren parte-hartzea eta inplikazioa bultzatzea.
- Elkartasun- eta jasangarritasun-printzipioak bultzatzea, 2030 Agendaren oinarri gisa.
- EAEko esperientzia modelizatzea eta nazioartean trukatzeko erraztea.

Bigarren ardatzari dagokionez, "Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida" aurkeztu zen. Gida honek GJHekiko konpromisoa barne-kudeaketan txertatzeko aukera ematen die mota guztietako erakundeei.

Azken batean, 2030 Agenda Euskadi Foroak, GJHen aldeko Euskal Aliantzak, "2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako" Adierazpenak eta "Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gidak" 2021a baino lehen ez zeuden azpiegiturak irudikatzen dituzte. Gaur egun, sendotuta daude GJHekiko euskal konpromisoaren euskarri gisa. "17. GJH, Aliantzak" delakoaren aplikazio zehatza, praktikoa eta tokikoa osatzen dute.

5.3.2. Euskadiko Local 2030 egoitza globala

Legegintzaldi hau amaitzean, Nazio Batuen Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren egoitza globala errotuta geratu da Euskadin. 2023ko azaroaren 3an, "Espainiako Gobernuaren, Eusko Jaurlaritzaren, Bilboko Udalaren eta BBK Fundazioaren arteko lankidetzak-hitzarmena, Bilbon Local 2030 egoitza ezartzekoa" sinatu zen. Sinadura horrek amaitu zuen behin betiko barneko eta nazioarteko izapide luzea.

2021. urtearen hasieratik, Eusko Jaurlaritzak gogor lan egin du egoitza hori hartzeko euskal hautagaitzak aurrera egin zezan Nazio Batuetan. Lan horri esker, Nazio Batuen 2022ko Goi Mailako Foro Politikoa aurkeztu zen. Azkenik, proposamenak Nazio Batuen babesa jaso zuen urte horretako irailean.

Local 2030 Koalizioa da GJHen lokalizazioa bizkortzeko Nazio Batuen sistemaren plataforma. ONU-Habitat da buru, eta txandaka, Nazio Batuen gainerako agentziak. Haren xedea da GJHen lokalizazioan laguntzea, mundu osoko toki- eta eskualde-erakundeetatik, berrikuntza eta tokiko eragileekiko, sektore pribatuarekiko eta erakunde komunitarioekiko lankidetzak sustatuz.

Azken batean, Local 2030 Euskadin kokatzea Euskadin GJHen arloan izandako ibilbidearen aintzatespena da, eta EAEko erakundeei orainaren eta etorkizunaren erantzukizuna gehitzen die. Euskadin lehen mailako eta garrantzi handiko nazioarteko erakunde bat ezartzen du datoen urteetarako. Eusko Jaurlaritzaren asmoa da lokalizazio-prozesuan laguntzea, Local 2030 Idazkaritzaren bidez, GJHekiko konpromiso-eredu propio baten esperientzia eskainiz.

5.3.3. Adierazle-sistema, jarraipena eta balantzea

Legegintzaldi honetan, Eusko Jaurlaritzak azterketa- eta ebaluazio-sistema bat finkatu du, hiru erreferentzia handitan oinarritu dena: adierazleen panela, jarraipen-memoriak eta borondatezko jarraipen-txostenak.

•**Adierazleen panela.** 2022ra arte, Eusko Jaurlaritzak GJHen jarraipena egiteko panel propioa zuen. Gainera, 2023ko urtariletik 335 adierazleko panel berri bat du, horietako 103 lurralde historikoen mailaraino bereizita, eta 69 udal-mailara arte, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen politika publikoen baterako jarraipena eta ebaluazioa egiteko.

Panel horrek Euskadiko 251 udalerrietarako adierazle estatistiko horiek xehatzeko aukera ematen du. GJHak betetzeari dagokionez, herrialde-ikuspegia eskaintzen du. Panela eskuragarri dago 2030 Agendaren adierazleak hedatzeko Eustaten plataforman.

•**Memoriak.** Legegintzaldi osoan zehar, Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusiak hartutako konpromisoen betetze-mailari buruzko urteko txostenak aurkeztu ditu. Bi dokumentu horiek bi zatitan egituratzen dira: konpromisoen betetze-mailari buruzko memoria bat eta sartzen den urte bakoitzerako kudeaketa-plan bat. Diziplina hori "Legegintzaldiko Memoria" honekin osatzen da.

Lan-metodologia hori 2030 Agenda Euskadi Forora ere eraman da, bai eta urtero memoria bat eta kudeaketa-plan bat egiten duten organoetako bakoitzera ere.

·**Urteko jarraipena egiteko borondatezko txostenak.** Betetze-maila, memoria eta urteko eta legegintzaldiko jardueren balantzea osatzeko, 2030 Agendaren Urteko Jarraipenaren Borondatezko Txostenak aurkeztu dira Nazio Batuetan. Eusko Jaurlaritza txosten horiek egin eta aurkeztu dituen estatuz azpiko lehen gobernua da. Lehenengo edizioa 2018an egin zenetik, sei argitaratu dira etengabe.

2022ko txostenak, lehen aldiz, Hiri Agendaren jarraipenari buruzko txosten espezifiko bat jaso zuen, bai eta Eusko Jaurlaritzaren aurrekontua GJHein lerrokatzeko txosten baten eranskin bat ere. 2023ko txostena, 2024ko martxoan aurkeztu zena, maila anitzekoa da, eta Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta hiru hiriburuetakoko udalen jardueraren ikuspegi bateratua eskaintzen du.

Azken batean, adierazleen, jarraipenaren eta balantzearen sistema Eusko Jaurlaritzak 2030 Agendaren arloan egindako Legegintzaldiko planaren proiektu nagusia izan da. Egindako lanak estrategia eta jarduerak neurtzeko, aztertzeko eta berregokitzeko azpiegitura sendoa uzten du emaitza gisa.

5.4. Legegintzaldiko ondare nagusia

Legegintzaldiaren ondare nagusia, 2030 Agenda Euskadi Foroarekin partekatua eta lerrokatua, GJHen lokalizazioarekin maila anitzeko konpromiso-eredu bat definitzea, proiektatzea eta eskaintzea da. Ekarpen hori EAEko esperientziatik sortu da, eta konpromiso hirukoitz bat hartu eta sustatzen da: 2030 Agenda eta GJHak Institutuzionalizatzea, Sozializatzea eta Pertsonalizatzea. Eusko Jaurlaritzak Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzarekin lankidetzan partekatu nahi duen ekarpen horri *Now 2030 Basque Country*. *GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredua* deritzo. (Jarraian osorik jasotzen da).

**Now,
2030
Basque Country**
GJHen lokalizaziorako euskal
konpromisoaren eredua

Aurrekariak: konpromisoa eskatzea eta eskaintzea

·2023ko martxoaren 15ean, Iñigo Urkullu Renteria Lehendakariak *Now 2030 Proposamena* aurkeztu zuen 2030 Agenda Euskadi Foroaren Osoko Bilkuran, baita Nazio Batuetara eta Europako erakunde nagusietara zuzentzeko asmoa ere. *Now 2030 Proposamenak* Nazio Batuek irailean New Yorken egin behar zuten GJHen Goi-bileraren formatua eta ondorioak zabaltzea proposatu zuen.

Dokumentuak proposatzen zuen ebaluazio zorrotza egitea, 2015etik 2023ra, eta GJHetarako premiazko lehentasunak zehaztea, 2023tik 2030era. Horrekin batera, erakunde eta eragile sozialen Konpromiso Zehatzen Adierazpen baten alde egiten zuen, "2030 orain delako" luzamendurik ez dagoela onartuta.

Proposamen horren bidez, Euskadik, ahal zuen neurrian, nazioarteko adostasuna lortzen lagundu nahi zuen, 2023. urtea inflexio-puntu gisa, globala eta tokikoa, GJHak betetzeko.

Now 2030 Proposamenak konpromiso bat eskatzen eta eskaintzen zuen. Estatuen erreakzioa eskatzen zuen 2030era arte. Estatukoak ez ziren gobernuen zeregina eskaintzen zuen GJHen kokapenean eta gobernantzan. Eskatu eta eskaini. Une horretatik aurrera, Eusko Jaurlaritzak proposamen bat egin zuen, Euskadik bere konpromiso gisa eskaini zezakeenaren edukia artikulatzeko.

Euskal ordezkartza batek Nazio Batuen GJHen Goi-bileran parte hartu zuen irailaren 16an eta 17an, Local 2030 Koalizioaren egoitzaren anfitrioi gisa. Esparru horretan aurkeztu zuen Euskadik eskaini zezakeena definitzen zuen euskal konpromisoaren eredua, bere gaitasun eta gaitasunetatik abiatuta.

2023ko abenduaren 14ko bileran, 2030 Agenda Euskadi Foroaren Batzorde Iraunkorrak Now 2030 Basque Country dokumentua onartu zuen. GJHen tokikotzeko euskal konpromisoaren eredua, martxoan eta New Yorkeko GJHen Goi-bileran Nazio Batuen aurrean aurkeztutako proposamenak garatzen dituen.

GJHen lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredua

2030 Agendarekin konprometitutako erakundeok eta gizarte-eragileok kezka-diagnostiko bat partekatzen dugu, bi gakoekin: 2030erako aurreikusitako helburuak eta xedeak oro har ez betetzea, eta gizarteak ez jakitea zer diren eta zer esan nahi duten GJHe.

Euskadin dago Nazio Batuen Local 2030 Koalizioaren idazkaritzaren egoitza. Helburua GJHen lokalizazioan laguntzea da. Egoitza hori Bilbon kokatzea aukera paregabea da kezka bikoitz horri euskal erantzuna bideratzeko.

Euskadik partekatzen eta sustatzen duen ereduak lokalizazioaren kontzeptua garatzea planteatzen du, erakundeei, gizarte-eragileei eta herritar guztiei dei egiten dien konpromiso praktiko hirukoitz baten bidez.

I. Lokalizazioa, lehenik eta behin, instituzionalizazio handiagoaren konpromisoa da

Alderdi praktikoenean, gutxienez lau azpiegitura artikulatu behar dira, instituzio- eta erakunde-ikuspegitik ikuspegitik GJHen garapen exekutiboa arriskuan jar dezaten.

-Lehenengo azpiegitura. GJHen arloko zeharkako zuzendaritza- eta koordinazio-organismoak sortzea, edozein erakunde edo erakunderen gobernu-ekintza gidatzeko.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-Eusko Jaurlaritzaren Trantsizio Sozialaren eta 2030 Agendaren Idazkaritza Nagusia, Lehendakartza kokatua. (<https://www.euskadi.eus/eusko-jaurlaritza/trantsizio-soziala-2030-agenda/>)

-Bigarren azpiegitura. Plangintza estrategikoko dokumentuak izatea, helburuak, irizpideak, lehentasunak, jarduketak-planak, egutegiak eta aurrekontu-lerrokatzea barne hartzen dituztenak.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programa, lau lehentasun-artikulu zehaztuta. (<https://www.euskadi.eus/2030-agendaren-lehentasunen-euskal-programa/web01-a2lehetr/eu/>)

-Hiri Agenda Euskadi Bultzatu 2050 (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/bultzatu_2050/eu_def/adjuntos/bultzatu_2050/agenda_eus.pdf)

-2030 Agenda Euskadi Foroaren urteko kudeaketa-planak.

-Eusko Jaurlaritzaren aurrekontua GJHein lerrokatzeko txostena. (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/docs_interes_transicionsocial/eu_def/adjuntos/Informe-Seguimiento-2022-Agenda-2030_eusk.pdf)

-Euskadiko udaletan GJHak ezartzeko tresna-kutxa, EUDELe sustatua (https://eudel.eus/eu/file/libro_ficheros/2030_agenda_udalentsako_tresnak)

-Udal mailako 14 proiektu traktore definitzea, 2030 Agendaren Lehenetsun Euskal Programarekin lerrokatuta.

-Hirugarren azpiegitura. Ebaluazio-tresna eraginkorrek prestatzea eta erabiltzea, hala nola norberaren errealitate egokituak adierazleak, urteko memoriak edo urteko Borondatezko Jarraipen-txostenak. Neurtzea eta ebaluatzea da 2030 Agenda serio hartzeko modurik onena.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-Eusko Jaurlaritzak, foru-aldundiek eta udalek partekatutako adierazle aginte-taula. (<https://eu.eustat.eus/adierazleak/gjh.html>)

-2030 Agenda Euskadi Foroaren organo bakoitzaren urteko memoriak. (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/docs_interes_transicionsocial/eu_def/adjuntos/Plan-Gestio-n-2023-Foro-Agenda-2030-enero-2023-eusk.pdf)

-Eusko Jaurlaritzak 2018tik egindako urteko Jarraipeneko Borondatezko Txostenak. 2023koak maila anitzeko ikuspegia eskaintzen du. (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/docs_interes_transicionsocial/eu_def/adjuntos/Informe-Seguimiento-2022-Agenda-2030_eusk.pdf)

-Laugarren azpiegitura. Gobernantza-ereduak eta erakundeen eta gizartearen arteko lankidetzak zabala sustatzea, eta horietan parte hartzea.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-Euskadin, Lehendakariaren dekretu bidez, 2030 Agenda Euskadi Foroa eratu zen, urteko kudeaketa-planen eta jarraipen-memorien metodologia batekin (<https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2021/07/2104183e.pdf>).

-Honako hauek hartzen dute parte: Eusko Jaurlaritzako sail guztiek, hiru foru-aldundiek, EUDELe, hiriburu-eta udalek, euskal unibertsitateak, hirugarren sektoreko erakundeak, lankidetzak publiko-pribatuaren ordezkariak, klusterrek eta zentro teknologikoak.

-Foro horrek honako organo hauek ditu: Osoko Bilkura, Batzorde Iraunkorra, bost Lantalde: Gobernantza, Hiri Agenda, Eraldaketa Soziala, Eraldaketa Energetiko-klimatikoa eta Eraldaketa Ekonomiko-digitala; baita Guneak ekimena ere, Foroaren irekiera-gunea, parte-hartze eta lankidetzak publikoari, pribatuari eta gizarte zibilari.

II. Lokalizazioa, bigarrenik, sozializazio handiaren konpromisoa da

GJHen inguruko ezjakintasun sozial handia dugu abiapuntu. Lehenetsunezkoa da 2030 Agendaren zabalkundea eta gizarte-eragileen inplikazioa sustatzera bideratutako baliabideak eta ahaleginak inbertitzea. Konpromiso horri eduki zehatza ematen dioten jarduketetako batzuk honako hauek dira:

-Komunikazio-kanpainak edo -ekimenak.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

- Eusko Jaurlaritzak GJHei buruz urtero egiten duen dibulgazio-kanpaina.
- 2030 Agenda Euskadi Basque Country Saria Donostiako Zinemaldian. (<https://www.irekia.euskadi.eus/eu/news/88276>)

-Dibulgazio-ikastaroak eta argitalpenak.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

- 2030 Agendari buruzko doako dibulgazio-ikastaroen urteko eskaintza bikoitza, Eusko Jaurlaritzaren eta gizarte zibileko erakundeen artean lankidetzan garatuak. (<https://www.euskadi.eus/2030-agenda-ulertzeko-ikastaroak/web01-a2lehetr/eu/>)
- Erronkak argitalpenen bilduma, 2030 Agendaren erronka handiak ulertzen eta hobeto aurre egiten laguntzeko. (<https://www.euskadi.eus/erronkak-bilduma/>)

-Gizarte-dibulgaziorako eta herritarren partaidetzarako dirulaguntzak.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

- Eusko Jaurlaritzaren "2030 Agenda Bonuak" dirulaguntza programa, GJHen inguruko herritarren hedapena, parte-hartzea eta inplikazioa sustatzeko. (<https://www.irekia.euskadi.eus/eu/news/84009-gobierno-vasco-pone-marcha-edicion-del-programa-bonos-agenda-2030>)

-Tresna didaktikoak.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

- 2030 Agendari buruzko material itsaskorra, "Zer izan zen etorkizunaz" izenekoak. Ikus-entzunezko serie bat, lau denboraldikoa eta 3 minutuko 17 kapitulukoak, DBHn lantzeko.
- Euskara-gaztelania-ingeles hiztegi hirueleduna, 2030 Agendari lotutako 3.600 termino eta definizioekin. (<https://2030agendahiztegia.eus/>)

-Enpresetan eta erakundeetan GJHak garatzeko gida.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

- Enpresetan eta erakundeetan GJHak garatzeko gida argitaratzea eta zabaltzea, prestakuntza-eskaintza batekin batera (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/transicionsocial_agenda2030/eu_def/adjuntos/Guia-ODS-EUS.pdf)

-Prestakuntza espezializatua.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

- 2030 Agendaren eta GJHen integrazio estrategikoari, jarraipenari eta komunikazioari buruzko unibertsitate arteko espezialistaren titulua lortzeko graduondoko ikastaro bat sustatzea, hiru euskal unibertsitateen eta Eusko Jaurlaritzaren lankidetzaren bidez. (<https://www.ehu.eus/eu/web/graduondokoak/2030-agendaren-gjh-integrazio-estrategikoa-jarraipena-komunikazioa-unibertsitate-espezializazioa>)

-Gizarte-lankidetzako aliantzak.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-GJHen aldeko Euskal Aliantzaren Agenda 2030 Euskadi Foroa bul-tzatzea Guneak gunearen bidez, bost konpromiso eta bost inplikazio praktiko dituen adierazpen batean oinarrituta. Aliantzari atxikita-ko 80 gizarte-eragile baino gehiago ditu. (<https://www.euskadi.eus/gjhen-aldeko-euskal-aliantza/web01-a2lehetr/eu/>)

-Euskadiko 2030 Agendan sartzeari hizkuntza- eta kultura-aniztasunari lotutako 18. GJHa, gizarte- eta erakunde-eragileen arteko lankidetzan.

III. Lokalizazioa, hirugarrenik, *pertsonalizazio handiagoko konpromisoa da*

2030 Agenda gure eguneroko bizitzari eragiten dion interpelazio pertsonala ere bada, bai bakarka, bai familian edo maila pribatuan. GJHen instituzionalizazioak eta sozialisazioak kontuan izan behar du hirugarren dimentsio hori. Herritarren parte-hartze eta inplikazio aktibo eta informaturik gabe, agendaren etorkizuna kaltebera da.

-Herritarrekin partekatzea 2030 Agendaren ABCa.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-Eusko Jaurlaritzak ABC hori formulatu du, honako laburpen honekin:

A. Pobreziari hobeto aurre egitea eta oparotasuna partekatzea.

B. Berdintasunaren alde eta diskriminazioa saihesteko gehiago egitea.

C. Hondakinak murriztea, energia gutxiago kontsumitzea eta gehi-ago birziklatzea.

-Azken interpelazioa ideia honetan laburbiltzen da:

“Ezer ez da aldatzen, ezer aldatzen ez badugu”.

Eduki horiekin komunikazio-kanpaina handiak egiten dira (<https://www.euskadi.eus/2030-agendaren-abc-a/web01-a2lehetr/eu/>)

-2030 Agenda eta Garapen Jasangarrirako 17 Helburuak sustatzea, konpromiso eta inplikazio pertsonala eta beste pertsona eta talde batzuekin lankidetzan aritzeko prest egotea eskatzen duen kontratu sozial gisa.

Aplikazio praktikoaren erreferentziak

-2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programak GJHak kontra-tu sozial berri gisa planteatzen ditu. (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/docs_interes_transicionsocial/eu_def/adjuntos/EUS-Programa-prioridades.pdf)

-GJHen aldeko Euskal Aliantzaren oinarria “2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako” Adierazpena da. (https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/alianza_vasca_ods/eu_def/adjuntos/Atxiki-menduak-Aliantza-eus.pdf)

-Kontratu sozialaren ideia 2030 Agenda Euskadi Foroaren eta bertako kideen ohiko diskurtsoaren parte da.

Now 2030 Basque Country printzipioa eta metodologia

GJHak tokikotzeko konpromisoaren euskal eredu hau printzipio batean eta metodologia batean oinarritzen da.

*·**Proaktibitatearen printzipioa.** 2030 Agendarekiko konpromisoa programa propioak GJHekin atxikitzea eta formalki lerrokatzea baino gehiago da. Horrek esan nahi du geure buruari galdetu behar diogula zertan aldatzen diren GJHak gure aurretik zeuden politikak eta jarduteko moduak. Horretan datza eraldatzeko gaitasuna.*

*·**Zehatzaren metodologia.** GJHek zehaztasun gehiago eta abstrakzio gutxiago behar dute. Beharrezkoa da hitzetatik ekintzetara pasatzea. Proiektua betetzera hurbilduko gaituzten proiektu zehatzetan islatzea. Kontua ez da 17 helburuetarako proiektuak izatea, baizik eta lehentasunak eta proiektu eragileak definitzea.*

Amaiera

Now 2030 Basque Country-k konpromiso handiagoa eskatzen eta eskaintzen du. Inplikazio-eredu hori Euskadiko GJHen kokapenarekin aurkeztuz, adibidea betetzen saiatzen da. Azken helburua da 2030ean Agendak ahalik eta balantze onena ematea. 2030 orain da. Konpromisoa orain behar da.

2030 Agenda planetak eta gizateriak aurrean dituzten erronka handiei aurre egiteko inoiz egin den mundu mailako lankidetzak ahalegin handiena eta garrantzitsuena da. Justifikatuta dago bakoitzak bere gain hartzea dagokion erantzukizunaren eta konpromisoaren kuota. Ez dago eraginkorragoa edo kooperatiboagoa den beste metodori.

Hirugarren zatia
2024ko Lan-plangintza

6. 2024rako testuingurua eta helburuak

6.1. Testuingurua

2024rako 2030 Agenda Euskadi Foroak egiten duen diagnostikoaren ildotik, honako hau adierazi behar da: "2024rako aurreikusten den testuinguru globala eta nazioartekoa ez da oso ona. GJHak oro har betetzeko aurreikuspena ez da aldekoa. 2024aren atarian, gerra-egoera nagusiek bizirik jarraitzen dute munduan. Tentsio geoestrategikoak, polarizazio politikoa eta gobernu populisten eta iliberalen agerpena gero eta handiagoak dira. Testuinguru horretan, nazioarteko agertokiaren lehenetasunek jarrera defentsibo eta epe laburrekoa-goetarantz biratu dute. Eraldaketa handien beharrak lehenetasuna galtzen du".

2020-2024 aldia ez da egokia izaten ari GJHak bultzatzeko. Hala ere, berretsi behar da 2030 Agendaren nukleoak erronka globalak eta tokikoak direla, eta batera ekin behar diegula erronka horiei, eta hurrengo krisien ondorioek premiazkoagoak egiten dituztela. Ez dago beste aukerarik. Gizateria kolapso-arriskutik libratzeko zerumuga bakarra da Garapen Jasangarrirako Helburuen betetze orokor, bateratu eta koordinatuta hurbiltzea.

Bestalde, tokiko testuinguruan, 2024ko lehen seihilekoan, hauteskunde autonomikoak egingo dira, eta, horien ondorioz, Eusko Legebiltzar berria, Eusko Jaurlaritza berria eta Legegintzaldi berria izango dira Euskadin. Egoera horrek, jakina, 2024ko Lan-plangintzari eragiten dio, baita haren helburuei eta egutegiari ere.

Hori dela eta, lan-plangintza honen egiturak, testuinguruaren eta helburuen puntu horrez gain, bi atal izango ditu: 2024ko lehen seihilekorako aurreikuspen nagusiak; eta 2024ko bigarren seihilekorako aurreikuspen nagusiak.

6.2. 2024ko Kudeaketa Planaren helburuak

•Helburu orokorrak

-GJHekiko konpromisoa sailen, erakundeen eta gizartearen artean dinamizatzeko, koordinatzeko eta bultzatzeko funtzioak garatzen jarraitzea, arreta berezia jarritzaz urteotan eratutako gobernantza-organismoetan: 2030 Agenda Euskadi Foroa eta GJHen aldeko Euskal Aliantza.

-Bai euskal gizartearen eta haren erakundeen eta antolakundeen barrurantz, bai kanpora begira, nazioartean, 2030 Agenda, Now 2030 Basque Country kokatzeko konpromisoaren euskal eredua sustatzea.

-Nazio Batuen Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren egoitza globala Bilbon irekitzeko eta hedatzeko prozesuan laguntzen jarraitzea, bai eta erakunde horrekin lankidetzan ari zeko bideak sustatzea ere.

-Estatuz azpiko gobernuak GJHen gobernantzan zeregin garrantzitsuagoa izan dezaten sustatzeko proposamena nazioarteko foroetan defendatzen jarraitzea. Eginkizun hori funtsezkoa da, tokiko eta eskualdeko gobernuak baitagokie GJHak betetzearekin lotutako eskumenen % 70.

•Lehen seihilekoaren helburuak

-Konpromiso programatikoak zorrotz betetzea eta Legegintzaldian aurreikusitako lan-helburuak eta proiektu adierazgarriak amaitzea.

-2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programaren lehentasunezko lau ardatzetan sakontzea: (I) Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa; (II) Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza; (III) Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa; eta (IV) Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak.

-Lokalizazioaren eta nazioartekotzearen ardatz bikoitza indartzen jarraitzea, 2030 Agenda Euskadi Foroarekin, GJHen aldeko Euskal Aliantzarekin eta Nazio Batuen Local 2030 Koalizioaren Idazkaritzaren egoitzarekin lankidetzara gero eta handiagoa eta eraikitzailea artikulatuz.

•Bigarren seihilekoaren helburuak

-2024-2028 plangintza estrategikoko dokumentu berri bat egitea eta onartzea, 2020-2024 Legegintzaldiko Balantzea eta ondare nagusia oinarri hartuta: 2030 Agenda kokatzeko konpromisoaren euskal eredua, Now 2030 Basque Country.

-Legegintzaldiko dokumentu berria onartu bitartean, Legegintzaldi honetan aktibatutako jarduera-ardatz guztiei jarraipena ematea.

7. 2024ko lehen seihiilekorako aurreikuspen nagusiak

7.1. I. lehenitasuna: Dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa

·2030 Agendaren Lehenitasunen Euskal Programan sartutako jarduketak

- GJHei buruzko urteko informazio- eta dibulgazio-kanpaina prestatzea.
- 2030 Agenda Bonuen Programako dirulaguntzen 2024ko deialdia argitaratzea.
- Ikus-entzunezko materiala aurkeztea, hezkuntza-esparruan didaktikoki aplikatzeko.
- 2030 Agendari buruzko dibulgazio-prestakuntzako eskaintza berri bat sustatzea.
- EGKrekin lankidetzatza 2024an garatzea adostea.

·Jarduketa gehigarriak

- Euskal erakundeek ekimen bateratua proposatzea mintegi edo jardunaldi formatuan, 2030 Agendaren ezagutza sozialaren defizitari buruzko analisiak eta proposamenak jorratzeko. Legegintzaldiko balantzean identifikatutako bi hobekuntza-eremuetako bati erantzuten dio jarduera horrek, eta aurreko Kudeaketa Planean aurreikusitako ekimena birformulatzen du, 2030 Agendaren arloan erakunde guztien artean komunikazio-ekimen bateratu bat egiteari buruzkoa.
- 2024rako Zinemaldiarekin egindako lankidetzatza-hitzarmena berrargitaratzea.
- Basque Culinary Center erakundearekin ekitaldi bat antolatzea elikadura jasagarriari eta GJHei buruz.
- Jasagarritasunari eta 2030 Agendari buruzko graduondoko ikastaroaren bigarren edizioa bultzatzea, hiru euskal unibertsitateekin lankidetzan.
- Erronkak argitalpenen bildumari jarraipena ematea, gutxienez bi zenbaki berrirekin.
- "Enpresetan eta erakundeetan 2030 Agenda garatzeko gida" zabaltzen eta aplikatzen laguntzea eta dinamizatzea.
- 2030 Agendaren inguruan gizartea aktibatzeke proposamen bat prestatzea, hainbat udalerritan herritarren komunitateak eratuz. Lankidetzatza, zehazki, udalentszako tresna-kutxa abian jartzearekin lotutako herritarren partaidetzako esperientziekin.
- 2030 Agendaren Hiztegi Eleaniztasuna zabaltzeko eta erabiltzeko laguntza eta dinamizazioa, Danobatgroup Taldearekin eta Elhuyar Fundazioarekin lankidetzan.

7.2. II. lehenitasuna: Koordinazioa eta lankidetzako gobernantza

·2030 Agendaren Lehenitasunen Euskal Programan sartutako jarduketak

- 2030 Agenda Euskadi Foroaren 2024 Kudeaketa Plana lantzeko eta onartzeko dinamizazioa, eta haren seigarren Osoko Bilkura prestatzea.
- Nazioarteko erreferentziazko foro nagusietan eta Nazio Batuen gaikako taldeetan parte hartzea.

·Jarduketa gehigarriak

- Proposamen bat prestatzea, energia berriztagarriak sortzeko eta kontsumitzeko informazio- eta partaidetza-prozesu bat bultzatzeko eta klima-aldaketaren erronkari erantzuteko, bai eta gai horren inguruan Euskal Gizarte Akordio zabal bat sustatzeko ere. Legegintzaldi-ko balantzean identifikatutako bi defizitetako bati erantzuten dion proposamen hau 2030 Agenda Euskadi Foroarekin eta GJHen aldeko Euskal Aliantzarekin lankidetzan garatuko da.
- Nazio Batuen Erakundearen Bilboko Local 2030 Idazkaritzaren bulegoa irekitzeko eta hedatzeko prozesuan laguntzea, bai eta lankidetzak-mekanismoak definitzeko prozesuan ere.
- Guneak ekimena dinamizatzea, bai eta GJHen aldeko Euskal Aliantzaren sorreratik eta "2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako" Adierazpenetik eratorritako lankidetzak- eta aliantza-prozesuak ere.
- Ekonomia Lankidetzak eta Garapenerako Antolakundearen (ELGA) "A Territorial Approach to SDGs: Engaging Cities and Regions to ensure no one is left behind" programa pilotuan parte hartzen amaitzea. ELGAren lan-programako "GJHak eta Garapen Globaleko Agendak hirietan eta eskualdeetan kokatzea" arloaren barruan dago programa hori, eta aukera emango du konparazioak egiteko erreferentziazko eskualdeekin 2030 Agendaren ezarpenean.
- 2030 Agendan hizkuntza- eta kultura-aniztasunari buruzko 18. GJHa txertatzeko akordioa bultzatzea.
- 2030 Agendaren lokalizaziorako euskal konpromisoaren eredua sustatzea, Now 2030 Basque Country, bai barnekoa, bai nazioartekoa.

7.3. III. lehentasuna: Lerrokatzea, garapena eta ebaluazioa

·2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programan sartutako jarduketak

- 2023ko Urteko Borondatezko Jarraipen Txostena Nazio Batuetan aurkeztea kasu hone-tan, maila anitzeko Euskadi Basque Country 2030 Agenda gisa.
- Garapen Jasangarrirako Helburuen garapenaren eta betetze-mailaren jarraipen- eta ebaluazio-adierazleen panela garatzea eta optimizatzea.
- 2030 Tokiko Agenda-Udalsarea 2030 hedatzen laguntzea.
- GJHei buruzko bi azterlan edo txosten berri egiteko enkargua.

·Jarduketa gehigarriak

- Erakundeen arteko sustapena eta dinamizazioa, aurrekontu publikoak egin eta kudea-tzean GJH ikuspegia pixkanaka sar dadin.
- Lankidetzak-protokoloak garatzea UN Etxea, Jakiunde, Kutxa Fundazioa, Vital Funda-zioa, Basque Culinary Center eta Fabrika erakundeekin, eta Arantzazu Gaur Fundazioa-ren Patronatuan parte hartzea. Sareen Sarearekin, Mondragon Korporazioarekin eta Hi-bridalabekin lankidetzak areagotzea.
- EUDELein egindako esparru-akordioa garatzea, udalek Euskadiko 2030 Agendari egi-ten dioten ekarpena bermatzeko.

7.4. IV. lehentasuna: Trakzio-konpromisoak eta proiektu adieraz-garriak

·2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programan sartutako jarduketak

- Zazpi proiektu adierazgarriak bultzatzea Legegintzaldiaren amaierarako eta egungo garapen-mailaren arabera.

-*Ekitatea* proiektua. Betetze-maila aurreratua duten zazpi programak osatzen dute.

·Proiektua sustatzen, dinamizatzen eta jarraipena egiten jarraitzea, ezarritako aurrerabide-aurreikuspenen eta -adierazleen arabera.

-*Hezkuntzaren auzolana* proiektua. Proiektua lehen etapetan ezartzen ari da. Hurrengo Legegintzaldian erabat hedatzea aurreikusten da.

·Bultzada, dinamizazioa eta jarraipena areagotzea. 2024ari eta 2025ari begira, proiektuaren aurrerapenaren bi adierazle ezartzen dira: (1) Lanbiderekin lankidetzan aritzea, Zereginen Ikas-kuntzarako Geletako ikasleek 1. mailako gaitasun profesionalen ziurtagiria lor dezaten; eta (2) protokoloak garatzea Lehen Hezkuntzan ikasteko zailtasunak goiz detektatzeko eta horietan esku hartzeko.

-*Ekiola* proiektua. Herritarrek energia berriztagarriak sortzen eta kudeatzen parte hartzea sustatzen duen proiektu hau espero baino erritmo motelagoan hedatzen ari da.

·Energia berriztagarrien sustapena, dinamizazioa eta jarraipena areagotzea, energia berriztagarriak sortzearen eta kontsumitzearen arloan informazio eta parte-hartze sozialeko prozesu baten bidez, bai eta gai horren inguruan EAEko Gizarte Akordio zabal bat sustatuz ere. 2024ari eta 2025ari begira, proiektu honen aurrerapen adierazle nagusia hurrengo zortzi Ekiola kooperatibak martxan jartzea izango da: Lautada, Gorbeialdea, Urretxu, Lea-Artibai, Zumaia, Aiara, Azpeitia eta Leintz.

-*Klima-Ondarea* proiektua. Bi jarduera-eremu ezartzen ditu: Txingudiko Badia eta Urdaibaiko Biosfera Erreserba. Bi jarduera-eremu horietan esku hartzen ari da, haien garapenari eta aurreikuspeni buruzko balorazio ona eginez.

·Proiektua sustatzen, dinamizatzen eta jarraipena egiten jarraitzea, ezarritako aurrerabide-aurreikuspenen eta -adierazleen arabera.

-*Opengela* proiektua. Bost auzotako eremu behartsuenetan esku hartzea proposatzen du. Proiektua lehen etapetan ezartzen ari da. Hurrengo Legegintzaldian erabat hedatzea aurreikusten da.

·Bultzada, dinamizazioa eta jarraipena areagotzea, eta 2024 eta 2025erako Bergarako, Hondarribiako eta Bilboko auzo berri bartzuetara zabaltzea ezarpena proiektuaren aurrerabidearen adierazle gisa.

-*Osasun Globala* proiektua. Lankidetzatza-hitzarmena, Osasun Sailaren (Osakidetza) eta Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren artekoa. Osasunaren arloan lankidetzatza-ekimenak bultzatzea du helburu. Proiektua aurreikuspenen arabera bete da eta garatzen jarraitzen da.

·Proiektua sustatzen, dinamizatzen eta jarraipena egiten jarraitzea, ezarritako aurrerabide-aurreikuspenen eta -adierazleen arabera.

-*Basque Ecodesign Center* proiektua. Ekonomia zirkularreko metodologiaren eta proiektu berritzaileen pilotajea bultzatzen du. Proiektua lehen etapetan ezartzen ari da. Datoren Legegintzaldian zabaltzea aurreikusten da.

- Bultzada, dinamizazioa eta jarraipena areagotzea. Orain, helburua da ezagutza ETEetara gehiago transferitzea, eta, proiektuaren aurrerabidearen adierazle gisa, 2024an, estandar berri horiek betetzen laguntzea, ETE Zirkular Euskadiri atxikitako 25 bitarteko eragilerekin (elkarteak, klusterrak eta garapen-agentziak) elkarlanean jardunez.

-The Basque case: lessons learned for the prevention of violence and protection of peace proiektua. Euskal kasutik indarkeriaren prebentzioaren eta bakearen babesaren arloan atera daitezkeen zenbait ikaskuntza eskaintzen dituen txostena egin eta nazioartean zabaltzean datza. Proiektua 2023an amaitu zen, eta 2024ko urtarrilean bidali zen Nazio Batuetara eta nazioarteko beste erakunde batzuetara.

- Txostenaren zabalkundearen eta eraginaren jarraipena egitea.

·Jarduketa gehigarriak

- Sailen arteko jarraipen-bilera baterako deialdia egin da 2024ko urtarrilaren 30ean.

8. 2024ko bigarren seihilekorako aurreikuspen nagusiak

8.1. Lehentasunezko zeregina

·Plangintza estrategikoko dokumentu berria

-2024-2028ko plangintza estrategikoko dokumentu berri bat egitea eta onartzea, gutxienez honako elementu hauek erreferentziazat hartuta:

·2020-2024 Legegintzaldiaren Balantzea eta haren hiru defizit nagusiak identifikatzea: (1) energia berriztagarrien sorrera eta kontsumoa, (2) erronka demografikoa eta (3) 2030 Agendaren arloko dibulgazio soziala eta herritarren inplikazioa.

·“Now 2030 Basque Country: 2030 Agendaren lokalizaziorako konpromisoaren euskal eredua” gisa formulatu den Legegintzaldiko ondare nagusia, bai eta eredu hori, bai barruan, bai nazioartean, indartzeko eta sustatzeko berariazko borondatea ere.

·Sailen, erakundeen eta gizartearen arteko dinamizazioa eta koordinazioa, Eusko Jaur-laritzan 2030 Agendaren ardura duen arloak bere gain hartzen duena. Eginkizun hori, batez ere, 2030 Agenda Euskadi Foroaren eta GJHen aldeko Euskal Aliantzaren funtzio-namenduaren bultzada proaktiboan eta Local 2030 Bilboko egoitzarekiko lankidetzan gauzatzen da.

8.2. Trantsizio-lanak

2024-2028rako plangintza estrategikoko dokumentu berri bat onartu bitartean, 2024ko bigarren seihilekoko Lan Planak trantsizioko zeregin multzo bati erantzun beharko dio, 2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programan hartutako jarduketa-konpromisoetatik eratorritakoak. Konpromiso horiek, gutxienez, honako hauek dira:

·2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programari dagokionez

·Zinemaldian parte hartzea eta 2030 Agenda Euskadi Basque Country Saria ematea.

·Trakzio-konpromisoak eta proiektu adierazgarriak koordinatzeko urriko sailarteko bile-raren deialdia.

·2030 Agendaren Lehentasunen Euskal Programan eta 2024ko lan-plan honetan hartuta-ko konpromisoen betetze-mailari buruzko txostena egitea, eta 2025eko kudeaketa-pla-na definitzea, Legegintzaldiko plangintza-dokumentu berrian oinarrituta.

·2024ko urteko Borondatezko Jarraipen Txostena prestatzen hastea, Nazio Batuetan aurkezteko.

·2024ko bigarren seihilekoa baino lehen hartutako erabakiak garatzea edo jarraitzea da-karren beste edozein zeregin.

·2030 Agenda Euskadi Foroari dagokionez

·Organo bakoitzarentzat aurreikusitako bileren egutegia mantentzea, eta zazpigarren Osoko Bilkura urrirako antolatzea.

·Azaroan III. Topaketa antolatzea, 2030 Agenda Euskadi Foroa osatzen duten pertsona eta erakunde guztiei parte hartzeko gonbita eginez. Topaketaren helburua Foroa ku-deatzeko hurrengo planerako proposamenak jasotzea da.

·2030 Agenda Euskadi Foroaren 2024ko jarduera-memoriaren eta 2025eko kudeaketa-planaren oinarria prestatzea.

·**GJHen aldeko Euskal Aliantzari dagokionez**

·GJHen aldeko Euskal Aliantza eta "2030 Agenda Euskadi Kontratu Sozial baterako" Adierazpena sortu zirenetik urtebete igaro ondoren, Aliantzaren ebaluazio-topaketa bat prestatzea, Guneak ekimenaren bidez.